

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

Acta Altera, Auctore Symeone Metaphraste, Ex Ms. Medicæo bibliothecæ
regiæ Parisiensis, Latine versa a Lipomano tom. VI a pag. 317.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

ACTA ALTERA,

Auctore Symeone Metaphraste,

*Ex Ms. Medicæo bibliothecæ regiæ Parisiensis, Latine
versa a Lipomano tom. VI a pag. 317.*

CAPUT I.

Sancti tamquam Christiani apud Maximianum accusantur, tales ab eo deprehenduntur, ludibrioque habentur,

Μαξιμιανὸς βασιλεύσας τοῦ τυράννου, καὶ τῆς οἰκουμένης σχεδὸν ἀπάσης ὑπὸ βαθεῖ σκότῳ τῆς ἀσεβείας κειμένης, λίσσεται καὶ ἕλτα τῶν ἀνθρώπων τιμῶν οἷα θεοὺς ἀναίκαλον, καὶ μισροτάτων ἀπογεσθαι θυσιῶν, Σέργιος καὶ Βάκχος, Ῥωμαῖοι τὸ γένος ἄμφο, τῆ περι τῶν Χριστῶν ὁμολογία καὶ πίσει, κατὰ τοὺς διαφανεῖς ἀστῆρας ἐν τοῖς βασιλείαις τῶν θνηταῦτα διέλαμπον, οὐ τῶν πολλῶν ὄντες καὶ ἀσῆμων, ἀλλ' ὁ μὲν πριμικῆριος τῆς τῶν κεντιλιῶν σχολῆς ὁ Σέργιος, σεκουδουκῆριος δὲ ταύτης ὁ Βάκχος ἦν, μεγάλα μὲν παρὰ βασιλεῖ Μαξιμιανῷ δυνάμενοι, μέζονα δὲ τὴν παρὰ τῷ ἀθανάτῳ βασιλεῖ καὶ θεῷ παρῆρσιαν κτησάμενοι, ἀτε σκνήν μὲν τῶν δὲ βίου καὶ παροικίαν καὶ εἰ τι ἄλλο τῶν οὐκ ἐσώτων ἠγούμενοι, ἔμποροι δὲ ἀγαθοὶ τῆς ἑαυτῶν γινόμενοι σωτηρίας, καὶ τὴν ἐν τῷ μέλλοντι ζωὴν διὰ τῶν παρόντων πραγματευόμενοι, καὶ ὡσπερ τινα πρὸς τὴν ἐκείνης κτήσιν διδασκαλίαν καὶ τέγγην, τὰς θείας μετιόντες Γραφὰς καὶ ταύτας ἀεὶ διὰ χειρὸς ἔχοντες.

Ἐὄθεν οὐδὲ ἀνεκτὰ τῷ φθόνῳ κατέστη, ἀλλὰ τινες τοῖς γενναίοις τῆς ἄλλης ἀρετῆς, καὶ δὴ καὶ τῆς εἰς αὐτὸν βασιλεία παρῆρσιαν βασικήν, ἀπὸς αὐτὸν ἐκείνον τὸν τῆς παρῆρσιαν αἰτίων βασιλέα τοὺς ἀνδράς ἐνδιαβάλλουσιν, ὡς ὀλιγορήκασιν μὲν τῆς ἐκείνου φιλίας, ἠλόγησαν δὲ καὶ τῆς πρὸς θεοὺς θεραπειίας, καὶ πρὸς ἑτέραν ἤδη θεραπειίαν ἀπέκλιναν, Χριστιανούς ἑαυτούς καὶ Χριστοῦ δούλους ἐπιφροῦντες· Μαξιμιανὸς μὲντοι καὶ αὐτὸς εἰδὼς ὅτι πολλοὶς πολλὰς αἰ διαβολαὶ φθόνου αἰτίας ἔχουσι, οὐκ ἀλήθειαν, ἀλλ' ὡς καὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων εὐνοίαν ὑπόσῃ μὴ ἀνοῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν οἰκείαν ἀπῆνειάντε καὶ αἰσθηρίαν ἐπὶ νοῦν ἔχων, ταύτη γὰρ καὶ μάλιτα διαφῆρει τῶν ἄλλων αὐτὸς ἐφιλοτιμείτο· καὶ ὡς εἰ τάχα καὶ τῆς εὐνοίας ἐκείνου ταύτης καὶ τῆς φιλίας ὑπεριδεῖν ἔκριναν, ἀλλὰ τὸν κίνδυνον ἂν ἐροβήθησαν, ἀπίσαντάς ἠγείτο καὶ ψευδῆ τὰ λεγόμενα, καὶ ὅτι μὴ ἀβασανίσως ταῦτα προσδέχεσθαι δεῖ. Τί οὖν ἐποίησε; θυσιῶν φιλότιμον καὶ πολυτελῆ παρασκευασάμενος, καὶ συνέλθειν εἰς τὸ ἱερόν ὅσον περὶ αὐτὸν ἐπιφανὲς ἦν, κοινωῆσαι αὐτῷ τῆς θυσίας πρότερον παραγγείλας, ἐνευθεῖν δοκιμάσαι τὸ πρᾶγμα καὶ τὴν διαβολὴν διεσκέφατο.

Ἐπεισὶ μὲν οὖν αὐτὸς πρῶτος· συνεῖρη δὲ

Κum Maximianus tyrannus imperaret, et universus fere orbis terræ jaceret in profundis tenebris ignorantia; lapidesque et ligna cogentur homines adorare tanquam deos, et maxime execranda (proh dolor!) gustare sacrificia a, Sergius et Bacchus, ambo Romani genere, in Christum confessione et fide, non secus ac lucidæ stellæ, tunc refulgebant in regia. Non erant autem plebei, nec obscuri: sed Sergius quidem erat primicerius scholæ Centiliorum b, secundicerius autem hujus Bacchus: qui multum quidem poterant apud Imperatorem Maximianum c, majorem autem sibi paraverant fiduciam apud Regem et Deum immortalem, ut qui tabernaculum quidem et incolatum et exilium, et si quid aliud est his vilium, hanc vitam existimarent. Cum essent autem boni mercatores suæ salutis, et, quæ est in futuro, vitam compararent per præsentia, veluti quandam artem ad illam acquirendam, divinas exercebant scripturas, et eas semper habebant præ manibus.

Ἐ quocirca hæc non potuit tolerare invidia: et cum quidam alii, tum alias quoque virtutes, tum apud ipsum Imperatorem fiduciam viris præclaris inviderent, apud illum ipsum eorum fiduciae authorem, nempe imperatorem, eos accusant: quod illius quidem contempserunt amicitiam, deorumque cultum quoque neglexerunt: jam autem ad aliam declinarunt religionem, se Christianos et Dei servos vocantes. Maximianus autem, etiamsi sciret, quod sæpe multi calumniæ invidiam causam habent, non veritatem, maxime autem cum non ignoraret, quanta esset eorum in ipsum benevolentia: quin etiam animo versaret suam sævitiam et acerbitatem, (ea enim vel maxime aliis contendeat antecellere), et quod si forte deorum benevolentiam, et illius amicitiam statuissent despiciere, periculum quidem certe timuissent: existimaretque, esse non probabilia, sed falsa, quæ dicebantur: ea tamen admittenda non esse citra examinationem, ut consentaneum erat, considerabat. Quid ergo facit? Cum splendidum et magnificum parasset sacrificium: et quicumque erant clari et illustres, in templum convenire, et sacrificii cum eo esse participes prius jussisset, rem deinceps examinare constituit.

Ἐ Atque ipse quidem primus ingreditur: simul

Sancti, plurimum auctoritate ac gratia valentes,

a

b

c

aliorum incurunt invidiam, ab hisque fidei in Christum insimulantur; quod an verum sit,

F

AUCTORE
SYMBONE
METAPHRASTE
imperator
Maximianus
exploraturus
templum adit,

* seculorum

accessit ad
se Sergium et
Bacchum diis
sacrificare,

idque facere
renuentes ac
Christum
confidentes

mul autem cum eo ingreditur etiam magna multitudo, et erat universa in templo congregata. Et alii quidem diligenter peragebant sacrificium, et praesentem observabat Maximianum; Sergius vero et Bacchus, viri generosissimi, ne templi quidem portam ingressi, foris stabant alicubi, ipsi Deo potius purum et verum peragentes sacrificium, et pro aliis rogantes: Domine, Domine, dicebant, Deus Rex singulorum*, exaudi vocem nostrae orationis, et propitius esto hereditati tuae. Parce Domine, et ne eos dederis ad gloriandum adversario. Sed illumina Domine, illumina oculos cordium eorum, et eos deduc ad tui agnitionem, qui nunc in tenebris ambulat ignorantiae, et mutaverunt gloriam tuam, qui es solus Deus, et alienus ab interitu, in similitudinem bestiarum, quadrupedum et serpentium, et a te defecerunt, et sacrificaverunt eorum sculptilibus, et nomen sanctum tuum contemptui habuerunt. Convertite eos, Domine, et cognoscant mirabilia tua, et unigenitum tuum Filium, et Salvatorem nostrum, qui voluntaria Cruce et morte nostram procuravit salutem. Porro autem nos quoque conserva alienos a reprehensione in via testimoniorum tuorum, et in custodia tuorum mandatorum. Atque quidem foris stantes extra portas templi, haec precabantur, et sic Deum placabant.

4 Maximianus interea templum ingressus, cum huc et illuc circumspexisset, solos vero illos, Sergium et Bacchum, non vidisset in templo adesse cum aliis, tunc id, quod fiebat, statuit aperte probare eam, quae in ipsos intendebatur, accusationem: prolinusque exarsit consueta illius saevitia, feritas et ira: et, Quid cunctamini? dixit iis, qui adstabant: et frequenter repetit illud, Ducantur execrandi, cum jussu terribili. Ducuntur ergo Martyres cum iisdem vestibus, tunicis, et zonis, una lingua versantes illam dulcem precationem. Deinde imperator principis extollens supercilium, superque et torve eos intuens: Videmini, inquit, non in tempore mea esse abusi fiducia, et propter hanc, qua in vos usi sumus, benevolentiam nos magnae damnatae stultitiae, et contra nostram insurrexisset potentiam, et impii quidem esse in deos ipsos, ingrati autem in nos et injusti. Sed, nisi sacrificaveritis, et deos, et nos simul placaveritis, ego meae satis medebor querelae: et vos statim aperte sciatis, summa benignitate et mansuetudine frui nolentes, qualem meam in vos iram nuper movistis.

5 Haec cum Viri illi praecleari audiissent, et cognovissent, se jam omnino manifestos evasisse imperatori, et non oportere amplius celare pietatem, et occasionem praeterire, sed potius quam possunt maxime publicare et pro ipsa magnam afferre fiduciam et dicendi libertatem, libera anima et lingua Christum Deum verum sunt confessi: simulacra autem eorum deos, et humanarum manuum opera, spiritu carentia et surda, manifeste ostenderunt: Dii vestri, dicentes, argentum et aurum, opera manuum hominum: et subjungentes ea, quae deinceps sequuntur: et, nos, o Imperator, hoc solum tibi debemus, ut in hac terrena militia tibi grato animo inserviamus, et quod utriusque mandatum fuit munus, impleamus. Neque vero his surdis et inanimis diis sacrificabimus, neque a nostro et vero Deo solo deficiemus, etiamsi supra modum effereris,

αὐτῷ καὶ πολὺ τί πληθος, καὶ ὅσον κατὰ τὸ ἱερὸν ἤθροιστο καὶ οἱ μὲν τὴν θυσιάν ἐπιμελῶς διετίλουν, καὶ παρόντα τὸν Μαξιμιανὸν ἐσετάπεινον, Σέργιος δὲ καὶ Βάκχος οἱ γενναῖοιστάοι μὴδὲ τῆ ὕψους τοῦ ἱεροῦ προσβαλόντες, ἔξω πρὸ παρεσχίμασαν, αὐτοὶ μᾶλλον Θεῷ τὴν καθαρὰν καὶ ἀληθῆ τελοῦντες θυσίαν, καὶ ὑπερ ἐπεικῶν δεόμενοι, κύριε, λέγοντες, ὁ Θεός, ὁ βασιλεὺς τῶν αἰώνων ἐνώτισαι τὴν φωνὴν τῆς δεήσεως ἡμῶν, ἰλάσθητι τῇ κληρονομίᾳ σου, φεῖσαι, κύριε, καὶ μὴ δῶς αὐτοὺς εἰς καύχημα τῶ ἀντικειμένῳ, ἀλλὰ φώτισον, κύριε, φώτισον τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν καρδιῶν αὐτῶν, καὶ εἰς τὴν σὴν ἐπιθύσιον αὐτοὺς καθοδήγησον, οἱ ἐν σκότει ὕν τῆς αἰδοίας περιέονται, καὶ ἠλλάξαντο τὴν δόξαν σου τοῦ μόνου ἀφθάρτου Θεοῦ, ἐν ὀρειώματι θηρίων καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν, ἀπέστησαν ἀπὸ σοῦ, καὶ ἔθυσαν τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν, καὶ τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον σου ἠθέτησαν ἐπίστροφον αὐτοῦς, κύριε, καὶ ἐνώτισαν τὰ θαυμάσια σου, καὶ τὸν μονογενῆ σου ὕιον καὶ σωτῆρα ἡμέτερον, ὃς ἐκουσίῳ σαυρῶ καὶ θανάτῳ τὴν ἡμῶν ἐπαλιματεύσατο σωτηρίαν, καὶ ἡμᾶς δὲ ἀνάμους ἐν τῇ ὁδῷ τῶν μαρτυρίων σου, καὶ τῇ τῶν ἐντολῶν σου φυλακῇ διατήρησον. Οἱ μὲν οὖν ἔξω πρὸ τῶν πυλῶν τοῦ ἱεροῦ ἐξώτες τοιαῦτα προσήχοντο, καὶ οὕτω τὸν Θεὸν ἐξίλάσκοντο.

4 Μαξιμιανὸς δὲ εἰσελθὼν, καὶ τῇ δὲ κἀκείσε περιβλεψάμενος, ὡς μόνους ἐκείνους Σέργιον οὐκ ἴδιοι καὶ Βάκχον εἶσα τοῦ ἱεροῦ μετὰ τῶν ἄλλῶν παρόντας, τότε δὴ πρὶν ἀκριβῆ τὸ γενόμενον τῆς κατ' αὐτὸν διαβολῆς ἐποιεῖτο καὶ εὐθὺς ἠ συνήδης ἀπήνευτε καὶ ἀριότης καὶ ἡ ὀργή καὶ τί μέλετε, πρὸς τοὺς παρεστώτας, καὶ πολὺ τὸ, ἀχθῆτοσαν οἱ κατάρται, μετὰ φοβερῶ τοῦ κελεύματος. Ἄγονται τοίνυν οἱ Μακάριοι τοιαῖς αὐταῖς, καὶ χλαμῆσαι καὶ ζώναις, ὑπὸ μᾶ γλώττῃ τὴν γλυκίαν ἐκείνην εὐχὴν ἐτι φρέποντες. Εἶτα τὴν ἀρχικὴν ἀρας ὄφρῶν ὁ βασιλεὺς, καὶ σοβαρὸν αὐτοῖς καὶ ἄριστον ἐνιδῶν, εἰκατε, ἔφη, παρήσσιας οὐ κατὰ καιρὸν ἀπολαύσαντες τῆς ἐμῆς, ἀλλῶσε δὲ καὶ τῇ πολλῇ ταύτῃ ἢ περὶ ὑμᾶς ἐκεκρημέσα εὐμενεία, πολλὴν εὐχέειαν καταλόντες ὑμῶν, καὶ διὰ τοῦτο κατεπαρῆγαί τε τοῦ ἡμετέρου κράτους, καὶ ἀνόσοιοι μὲν τὰ περὶ τοὺς θεοὺς αὐτοῦς, ἀχάριστοι δὲ τὰ περὶ ἡμᾶς ὀφθῆναι καὶ ἄδικοι ἀλλ' εἰ μὴ εὐσέστε, καὶ θεοὺς ἅμα καὶ ἡμᾶς ἐξίλάσεσθε, ἐγὼ τὴν ἐμὴν ἱκανῶς ἴασμαι μὲμψιν, ὑμεῖς ἀντίκα φάνερως εἰσεσθε, ὡς ἡμερότητος καὶ προσρησίας οὐκ ἐθέλοντες ἀπολαύειν, οἷόν μου τὸν θυμὸν ἄρτι καδ' ὑμῶν κεννήκατε.

5 Τοῦτων ἀκούσαντες οἱ γενναῖοι, καὶ γρόντες, ὅτι δῆλοι πάντως ἦδη τῷ βασιλεὶ γέγονασι, καὶ ὅτι κρύπτειν ἐτι τὴν εὐσέειαν ἡμῶν χρεῖ, καὶ τὸν καιρὸν παριέναι, ἀλλὰ δημοστεῖν μᾶλλον ὡς οἶόντε, καὶ πολλὴν ὑπὲρ αὐτῆς εἰσφέρειν τὴν παρήσσιαν, ἐλευθέρᾳ καὶ ψυχῇ, καὶ γλώττῃ Θεὸν μὲν ἀληθῆ τὸν Χριστὸν ὁμολόγησαν εἰδοῖα δὲ τοὺς αὐτῶν θεοὺς καὶ χειρῶν ἀνθρώπων ἔργα πνοῆς ἔργα καὶ κωφὰ καὶ καθάρως ἀνεῖπον, οἱ θεοὶ ὑμῶν, λέγοντες, ἀργύριον καὶ χρυσίον, ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων, καὶ ὅσα ἐξῆς ἐπιλέγοντες καὶ ἐτι περὶ ἡμῶς, ὁ βασιλεῦ, τοῦτο σοι μόνον ὀφείλομεν, τὸς εἰς τὴν ἐπίπειον ταύτην στρατείαν εὐνομιάνος ὑπηρετεῖν, καὶ τὴν ἀνήκουσαν ἐκατέρω τᾶξιν ἀποπληροῦν καὶ οὕτε δὲ τοῖς κωφοῖς τοῦτοις ἀλήγοις θεοῖς εὐσόμεν, οὕτε τοῦ ἡμετέρου καὶ ἀληθοῦς θεοῦ μόνου ἀποσησόμεθα, κἄν εἰ καὶ χλαπώτερον ἀδριάνης, κἄν εἰ μὴδὲν εἰς ἡμᾶς φιλόνηροπον ἐπιθεῖξ, ἀλλὰ καὶ σιδηρο

A ὄρη καὶ πυρὶ καὶ ταῖς ἄλλαις παραδόξαις κολάσεσι. Τὶ γὰρ ἰσχυρότερον εὐσεβείας, ἢ τοῦ ὑπὲρ αὐτῆς πάσχειν μακαριώτερον;

6 Πρὸς ταῦτα οὐδέτερον καὶ Μαξιμιανὸς κινήσεις ἀφαιρέσθηναι μὲν αὐτοῦς τὰ παράσημα τῆς ἀρχῆς αὐτῶν κηλεύει, ἐσθῆματα δὲ ἱστανικὰ μεταμφιστάμενους καὶ σιδηροῖς κλοιοῖς ἅμα περιακρυβέντας διὰ μέσης τῆς ἀγορᾶς μέγρι τῶν βασιλείων αὐτῶν ἀγεσθαι. Ἦγοντο μὲν οὖν εὐθὺς οἱ Μακάριοι τὴν μακαρίαν ὄντως ἐκείνην ὁδὸν καὶ εἰς Χριστὸν αὐτῶν φέρουσαν, οὐκ αἰσγύνην εἶναι τὸ πρᾶγμα νομίζοντες, ἀλλ', ὡς τὴν ἀσέβειαν μᾶλλον ἐν εαυτοῖς κατασγύνοντες, περιφανῶς ἀβουνοῦμενοι· καὶ τοὺς μὲν πόδας ἢ πορεία, τὰ χεῖλη δὲ ἢ εὐχαριστία εἶχε, καὶ ἢ πρὸς Θεὸν ὀμιλία καὶ δέησις· ἔλεγον γὰρ, Ἐάν καὶ πορευθῶμεν ἐν μέσῳ σιᾶς θανάτου, οὐ φρονησόμεθα κακὰ, ὅτι σὺ μετ' ἡμῶν εἰ, Κύριε· διὰ τοῦτο ἀγαλλιάσεται ἡ ψυχὴ ἡμῶν ἐπὶ σοί, ὅτι ἐνέδυσας ἡμᾶς ἱμάτιον σωτηρίου, καὶ χιτῶνα εὐφροσύνης περιέβαλες ἡμᾶς, ἀλλ' ἀνάστηθι, Κύριε, εἰς τὴν βοήθειαν ἡμῶν, καὶ λύτρωσαι ἡμᾶς ἐκ ἐκείνου τοῦ ὄνους σου· οὐπω πέρας εἶχεν αὐτοῖς ἡ εὐχὴ, καὶ τῷ βασιλεὶ παρέστησαν, αἰδῆς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀνασσωθέντι πρὸς τὰ βασιλεία.

B

7 Θεοπέιαν οὖν ἐκείνος τῇ συνήθει ἀπνηεῖα συκρασάμενος, καὶ οἷα καὶ φοβεῖν ἅμα καὶ λεπίνευ τὴν ἐπινεχθεῖσαν αὐτοῖς τῷ δοκεῖν αἰσγύνην ἐκ τῆς ἀτιμίας ταύτης βουλόμενος· Δεινόν, ἔλεγον, ὃ παρόντες, καὶ σφόδρα δευιόν τὸ τὰς μεγίστας τιμὰς ἁπλῶς οὕτω καὶ ἀλαγίως προῖσθαι· εἰδῶσθαι γὰρ αἱ παρ' αἴθραν εὐπραγία τοὺς ἀνοήτους οὐ πρὸς εὐνοίαν ἐρεθίζου μᾶλλον, ἀλλ' εἰς ἄραστον κατὰ τὸν εὐεργετοῦντων ἐπαίρειν. Οὕτοι γὰρ, ὡς ὄρατε, μεγάλῃ παρ' ἡμῶν δόξῃ ἐπιτυχόντες, φιλίας τε ἡμετέρας καὶ παρόρησίας οὐδὲν ὅσπερ εἶπεν ἀπολαύσαντες, ὡς μὴ μόνον αὐτοὶ τὰ πρότα φέρειν εἰς οικουμένην, ἀλλὰ καὶ ἕτερον ἐξοικιστῶν ἡμῶν δύνασθαι, καὶ κληροῦς ἐν βραχί καὶ περιβλέπτους ἐργάζεσθαι, τοῦτοι ἅπανι μακρὰν ἐπιστέντες λήθην, τέλος δὲ καὶ τῶν μεγίστων θεῶν καὶ αὐτοῦ Διὸς κατολιγορήσαντες, ὅς πάντων μὲν δημιουργός, πάντων δὲ θεῶν καὶ ἀνθρώπων πατὴρ εἶναι πιστεύεται, τὸν λεγόμενον προτετιμῆσιν Ἰησοῦν, γυναικὸς υἱὸν ὄντα καὶ τέκνον, καὶ σαυρὸν σὺν ἅμα ὄντι κακοῦργοις ὑπὸ Ἰουδαίων κατακρίθῃντα, καὶ πικρότατον ὄντως ὑπομεμνηνῶτα θάνατον· ἀλλ' ἐγὼ πάντως τούτων αἰτίας, ὅς γε καὶ περὶ τοῦ μετρίου φιλόδηρος εἶναι βουλόμενος, φίλους αὐτοῦ καὶ καινοῦς τῆς εὐδαιμονίας ἐποιήσαμην.

C

8 Οὕτω σφοδρὸν κατατείνας τὸν λόγον, ἔπειτα πάλιν ὑποκλέπτειν αὐτοὺς τῷ μελιχίῳ πειρώμενος, ἡμερὸν τι βλέψας καὶ φιλικόν, ἀλλ' εἶπερ οἱ αὐτοὶ καὶ νῦν ἐγὼ, ἔφη, Σέργιός τε καὶ Βάκχος, καὶ μὴ τις ὑμῶν τὴν διάνοιαν φθονερός ἐπήρῃσε δαίμων, αἰδέσθητε μὲν τὸ μέγα τοῦ ἀξιώματος, αἰδέσθητε δὲ τὸ κατὰρὸν καὶ ἀνεύθυνον τῆς φιλίας, καὶ μὴ τὰ εἰς τοὺς θεοὺς οὕτως ἀσεβούντες ὀφείλητε, ἀσυνήθῃ καὶ ξένῃν Ἑρσηκεῖαν εἰσάγοντες, καὶ ἡμῖν περὶ τὸ σέβας διαφερόμενοι· οὐς ἐγρήν ἄχρι καὶ αὐτοῦ θανάτου τὸν τῆς φιλίας ἡμῖν συμπνεῖν ἔρωτα, ὡς ἐγὼ καὶ βαρυτάτας κολάσεσι χρῆσθαι δυνάμενος, καὶ τυραννικῶς ὑμᾶς, ὃ φίλοι, βιάσασθαι, χρῆσθαι γὰρ ἐτι τῷ συνήθει προσήματι· ἀλλὰ τὴν φιλίαν, ὃ θεοὶ, δυσωπούμαι, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὰς τιμωρίας ὀνόθ καὶ τὴν βίαν ἐκὼν ἀναβέλλομαι. Τούτων ἀκούσαντες οἱ Γενναῖοι, χροῖντες, ἡρέμα καὶ ὀμαλῶς, ὅτι μὲν οὐκ ἐπιδεδόμεθ' ἄστυ τῆς φιλίας, εἶπον, οὐδὲ ἀγάρησι περὶ τὰς εὐεργε-

etiamsi in nos nullam ostendas humanitatem : sed et ferro, et igni, et aliis tradideris suppliciiis. Quid est enim pietate fortius, aut, quam pro ipsa pati, beatius?

AUCTORE SYMBONE METABIRASTE

6 His vehementius motus Maximianus, jubet eis quidem statim auferri insignia magistratus : muliebribus autem vestibus indutos, et collaribus ferreis simul in collo circumdatos, per mediam duci civitatem usque ad ipsam regiam. Atque statim quidem ducebantur Sancti ad beatam illam, quae vere est, viam, et quae ducit ad ipsum Christum, non eam rem existimantes esse dedecus : sed tamquam impietatem dedecore magis afficerent, aperte gloriantes, et sibi placentes. Et ingrediebantur quidem pedes, labra autem versabantur in gratiarum actione, et cum Deo consuetudine et precatione. Dicebant enim : Etiamsi ambulaverimus in medio umbræ mortis, non timebimus mala : quoniam tu nobiscum es, Domine. Propterea exultabit anima nostra in te : quoniam induisti nos vestimento salutaris, et tunica lætitiæ circumdediti nos. Sed exurge, Domine, in adiutorium nostrum : et redime nos propter nomen tuum. Nondum finitæ erant preces, et producti fuerunt coram imperatore, qui e templo redierat in regiam.

per mediam civitatem ignominiose circumduci jubet;

7 Ille ergo cum assentationem cum consueta contemperasset sævitia, et vellet simul lenire pudorem, quo affecti erant, ut videbatur, ex hac eis illata ignominia : Grave est, et valde grave, o vos, qui adestis, dicebat, maximos honores tam leviter et inconsiderate prodere. Solent enim ea, quæ immeritis feliciter succedunt, stultos non tam incitare ad benevolentiam, quam erigere ad temeritatem adversus benefactores. Isti enim, ut videtis, magnam apud nos gloriam consecuti, nostramque adepti amicitiam, et maximam fiduciam, et nobiscum loquendi potestatem, adeo ut non solum ipsi primas partes ferrent in familiaritate, sed alios quoque nobis possent facere familiares, beatosque brevi reddere, et suscipiendos, horum omnium oblitii, postremo maximis quoque diis, et ipso Jove contempto, qui omnium quidem opifex, omnium autem deorum et hominum pater esse dicitur, Jesum prætulērunt, qui dicitur fuisse filius mulieris, et fabri, et ad crucem cum duobus maleficis fuit damnatus a Judæis, et subiit mortem revera acerbissimam. Sed ego sum omnino causa omnium, qui cum vellem esse supra modum benignus, eos feci amicos et socios felicitatis.

dum autem deinde blandis verbis Sanctos,

8 Cum hanc tam vehementem intendisset orationem, eos rursus blandis verbis conans illicere, eosque benigne ac amice intuens. Sed si iidem, inquit, nunc quoque estis Sergius et Bacchus, neque vestram mentem invidus occæcavit dæmon, revereamini magnam auctoritatem, revereamini puram et non falsam amicitiam, neque conspiciamini vos in deos tam impie gerere, novam et insolitam inducentes religionem, et in eorum cultu a nobis dissidentes, quos oportet etiam usque ad ipsam mortem in amicitia nobiscum conspirare. Nam ego quidem cum gravioribus uti possem suppliciis, et tyrannice vobis, o amici, vim inferre : (adhuc enim consueta utar appellatione) attamen, o dii, revereor amicitiam, et propterea retardo cruciatus, et vim lubens differo. Hæc cum audissent Viri egregii, scite, placite et plane dixerunt : Quod tuæ quidem non simus oblitii amicitia,

quo deorum cultui se dedant, aggradiuntur.

AUCTORE
SYMBONE
METAPHRASE

prolixa ab iis
oratione

ob ingrati in
veram Deum
qui plurima
humano ge-
neri

beneficia con-
tulit, animi
vitiis redar-
guitur.

citiae, nec fuerimus ingrati in tua beneficia et honores : sed te et amemus, si ullum alium, et dominum existimemus, et tu sis nobis omnia, signum est manifestum, quod et fideliter hucusque servivimus, et tecum diligenter rem publicam sustinuvimus, neque ulla in re, nec parva, nec magna, conspecti sumus ingrati, neque aliquid prodidimus, aut negleximus eorum, quae oportet.

9 Nos ergo nec ingrati animi criminis, aut contemptiois amicitiae jure possumus accusari : neque quod a te propter odium dissideamus, o benignissime imperator. Sed nos disjuncti ipse vanus error cultus simulacrorum, et quod tu in certum ac manifestum incidas interitum, et nos quoque cogas in idem deturbari periculum. Nam quamdiu quidem agebatur de sola mundana militia, nos nihil praetermisimus eorum, quae oportet. Tu ipse nobis ferens testimonium, nos in nulla re, quae esset expedienda, ullius scordiae aut negligentiae umquam fuisse damnatos, sed in iis rebus nobis fuisse acrem zelum. Et rursus quaecumque de more Christianorum peregrimus, iis Deum quoque pro viribus vobis reddidimus propitium. Quoniam autem ipsum quoque honorum caput, nempe pietatem, nobis contendis adimere, et Deo nos privare, quod est damnum extremum, et quod pia non possit ferre anima, et propterea honores et laudes nobis revocas in memoriam, quomodo te boni et honesti ignarum non jure dixerimus, quod et ea, ut quodammodo praestantioris nobis facias optionem, inter se invicem omnino confers, pietatem, inquam, in Deum, et humanam amicitiam et gloriam, quae aequae ac aqua perfluit?

40 Quomodo autem hac in re tecum conveniemus, et non contra, amicitiam et honorem, et si quid sit aliud majus, negabimus? Quomodo autem non tu magis ingrati in Deum animi criminis convinceris, qui ipsum tibi, quod et sis, et respices, praebuit? Qui cum careat principio, verbo effecit, ut caelum et terra consisterent : et hominem propriis manibus est fabricatus, et honoravit eum immortalitate, et eorum, quae sunt in terra, veluti quandam regem constituit, id quod est omnium pulcherrimum, nempe Paradisum ei attribuens. Caeterum ne nobis succenseas, o imperator, si oratio longiorem factura sit narrationem. Et Deus quidem fuit, ut dixi, tam munificus in beneficiis in hominem confereendis. Ille autem invidia seductus, et voluptate (hei mihi) inescatus, misere omnino ab iis excidit : et qui prius censebatur beatus, conspectus est miserabilis, et lachrymis dignus propter calamitatem.

41 Qui itaque nos finxit et fabricatus est Deus, cum benignis rursus oculis vidisset opus suarum manuum, Deum esse non mutans, quod quidem erat, factus est propter nos citra peccatum id, quod nos. Cumque crucem et mortem sua sponte subiisset, et superiorem inimicum nostro genere prostravit, et nobis ab illa acerba servatis calamitate, benigne priorem reddidit libertatem : et unde excidimus propter inobedientiam, illuc nos reduxit propter suam clementiam. Eum autem, qui propter te talia passus fuerat, idque cum esset Deus, et te tantis rebus dignum censuerat, [communis est enim hominibus, sicut prius interitis, ita nunc libertas] tu ipsum contemnens, et crucem illius ridens, quomodo non es longe ingrattissimus?

σίας και τὰς τιμὰς γεγενημένα, ἀλλὰ και φιλοῦ-
μεν εἰ και τινα ἕτερον, και δεσπότην ἡγούμενα,
και πάντα ἡμῖν εἰ σὺ, τεκμήριον ὑπάρχει σαφές,
τὸ και πίσως εἰς θεῶν ὑπηρετεῖσθαι, και συνδια-
φέρειν σοι τὰ κοινὰ σπουδαίως, και μηδὲν μίτη μι-
κρὸν μίτη μείζον ἀνωμοσύνας φανῆναι, μηδὲ τι
προδιδόντας ἢ ἀμελούντας τῶν καθήκοντων.

9 Ὅσκειν ἡμεῖς οὐδεμιαν ἀνωμοσύνην ἢ φιλίας
ὀλιγορίας ἐγκαλεῖσθαι ἀξιοί, οὐδ' ἐτι σοι κατὰ μί-
σος διαφερόμενα, φιλανθρωπότητε βασιλεῦ, ἀλλὰ
διέστηεν ἡμᾶς ἡ κενὴ αὐτῆ περι τὰ εἰδωλα πλάνη,
και τὸ εἰς σαφὴ και ὁμολογημένην σέτε καταπι-
πτειν ἀπόλειαν, και πρὸς τὸν ἰσὺν κατενεχθῆναι
και ἡμᾶς κίνδυνον ἀναγκάζειν. Ἐὸς μὲν γὰρ περὶ
μόνην τὴν κοσμικὴν στρατείαν ἐξηταζόμενα, οὐδὲν
τῶν δεόντων ἡμεῖς ἐνελίπομεν μαρτυρήσεις ἡμῖν
και αὐτὸς ὅτιπερ οὐδὲ βραδυμίαν τινα οὐδὲ ἀμέ-
λειαν τῶν ἐν χειρὶ κατεργάσθημεν, ἀλλὰ θερμὸν
περὶ ταῦτα τὸν ζῆλον εἶχομεν, και ὅσα πάλιν ἐν
νόμῳ Χριστιανότητος ἐτελούμεν ἐκείσθε, και τὸν θεὸν
τὰ δυνατὰ και ὑπὲρ ὕμων ἰλεούμενα. Ἐπεὶ δὲ και
αὐτὸ τῶν καλῶν τὸ κεφάλαιον ἀφελέσθαι φιλονοι-
κίς ἡμᾶς τὴν εὐσέβειαν, και θεὸν ζῆμιώσαι τὴν
ἐσχάτην ταύτην ζῆμίαν, και τὴν οὐδὲ ὑπερβίβειν αὐ-
τῆ εὐσεβῆς ψυχῆ δύναται, τιμῶντε διὰ τούτου και
φιλοτιμίας ἀναμνηστικίς, πῶς οὐκ ἀμαθῶς ἔχειν
σε τοῦ καλοῦ δικαίως ἀνείποιμεν, ἐτι και παρα-
βάλλεις ὅσως αὐτὰ πρὸς ἀλλήλα, και οἰοεὶ τοῦ
κρείττους ἡμῖν τὴν ἀρεσὴν ἐπιτρέπεις, εὐσεβείας
φαμὲν τῆς πρὸς τὸν θεὸν και φιλίας ἀνθρωπίνης
και ὁδῆς τῆς ἰσα παρῦρρέουσῆς και ὕδατι;

40 Πῶς δὲ σοι και κοινωήσομεν ἐπὶ τούτῳ, και
οὐχὶ τοῦναντίον, και τὴν φιλίαν, και τὴν τιμὴν,
και εἰ τι ἄλλο μείζον ἢν, ἀρνησόμεθα; Πῶς δὲ οὐ
σὺ μᾶλλον ἀγρωμοῦδων τάγε πρὸς θεὸν ἄλιστα, τὸν
και αὐτὸ σοι τὸ εἶναι και τὸ ἀναπνεῖν παρασχόμε-
νον; Ὁς ἀναρχος ὢν και συναΐδιος τῷ ἱερατικῷ,
και τὸς οὐρανῶς τῷ λόγῳ και τὴν γῆν ὑποστήσας
τὸν ἀνθρώπουτε χερσὶν οἰκίαις ἐδημιούργησε, και
ἀδυνασάτῳ τούτου ἐτίμησε, και βασιλεῖα τῶν ἐπι γῆς
χατεστήσατο, καθάπερ τινὰ βασιλεία τὸ κάλλιστον
ἀπάντων ἀποτάξας αὐτῷ τὸν παράδεισον; Πλὴν
ἀλλὰ μηδὲν ἡμῖν ἀχθεσθῆς, ὃ ἐσπίλει, εἰ ἡμᾶς
μακροτέραν ὁ λόγος ποιήσεται τὴν διήγησιν. Καὶ ὁ
θεὸς μὲν οὕτω φιλότιμος τὰς ἐνεργείας, σῆμι,
πρὸς τὸν ἀνθρώπον. Ὁ δὲ φθόνῳ κλαπέις, και ἠρόνη
φεῦ μοι δελεασθείς, ἀδύλιως τούτων ἐξέπεσε πάν-
των, και ὁ πρὶν ζῆλωτὸς ἐλευθῶς ὄρατο, και θα-
κρῶν διὰ τὴν συμφορὰν ἀξίος.

41 Ὁ πλάσας τοῖνον ἡμᾶς και δημιουργήσας
θεός, φιλανθρωπῶς πάλιν ἰδὼν ὀφθαλμοῖς τὸ τῶν
οικείων χειρῶν ἔργον, τὸ θεὸς εἶναι μὴ μεταβαλῶν,
ὅπερ ἦν, ἐγένετο δι' ἡμᾶς ἀναμαρτήτως, ὅπερ ἡμεῖς,
και τσαρὸν ἐκουσίως και θάνατον ὑπέλαβον, τὸν
ἀνοιδῶντε τῷ ἡμετέρῳ γίνεαι καταβεβλήκει πόλεμον,
και ἡμᾶς τῆς πικρᾶς ἐκείνης αἰχμαλωσίας ἀνασω-
σάμενος, τὴν προτέραν ἀπέδοκε φιλαγάθως ἔλευ-
θερίαν και ἔθεν διὰ τὴν παρακοὴν ἐκπεπτοκόκειν,
ἐκεὶ πάλιν διὰ φιλανθρωπίας ἡμᾶς ἐπανήγει' τὸν
δὴ τοιαῦτα διὰ σὲ παθόντα, και ταῦτα θεὸν ὄντα,
και τοιούτων σὲ πάλιν καταξίωσαντα, κοινὴ γὰρ
ἀνθρώποις ὅσπερ ἡ ἀπόλεια πρότερον, οὕτω και ἡ
ἐλευθερία, τούτον αὐτὸς ἀδετα, και εἰς τὸν ἐκείνου
τσαρὸν ἀποσκόπτων, ποῖον ἀνωμοσύνης ὑπερβο-
λὴν καταλείπεις; Ἰσθὶ τοῖνον, ὡς οὐ κοινωήσομεν

A σοι τῆς τοιαύτης ἀχαριστίας, οὐδὲ τὸν ἡμέτερον εὐεργέτην καὶ ἀληθῆ Θεὸν ἀρνησόμεθα. Τὰ δὲ παρὰ σοῦ προτεινόμενα, βασιλεῦ, εἴτε ἀγαθὰ εἶεν, εἴτε καὶ δυσχερῆ, αὐτὸν ἐπάγοντα θάνατον, ἐπίσης ἡμῶν ἅπαντα παροπτία διὰ Χριστῶν, καὶ φροντίδος οὐδεμίας ἔξια.

Scias ergo, nos non futuros sibi socios ingrati animi crimine, neque nostrum Benefactorem et verum Deum esse negaturos. Quæ autem a te proferuntur, o imperator, sive sint bona, sive difficilia, et vel ipsam mortem inferentia, sunt æque a nobis propter Christum despicienda, et a nobis non curanda d.

AUCTORE
SYMBONE
METAPHRASTE

d

ANNOTATA.

a Persecutionem generalem hæc omnia, uti et multa sequentia, indicant, hincque consequitur, ut SS. Sergius et Bacchus, utpote in Syria, in qua tum, quod mandaret, seu imperator seu cæsar, nomine Maximianus, non habuit, passi, Maximiani imperatoris jussu martyrium haud subierint. Adi Commentarium prævium num. 22, 45 et 44.

b Ita vocabulum Græcum Κεντιλῶν Latine reddit Lipomanus; verum in Actis Metaphrasticis Græcis Κεντιλῶν pro Τεντιλῶν perperam scribitur, uti Comment. præv. num. 24 et seq. edocui.

c De militari conditione ac dignitate, quæ hic Sanctis attribuitur, uti etiam de potestate, quæ apud Maximianum imperatorem valuisse asseruntur, quid sentiam, Commentarii prævii § 5 exposui.

d Ratione omnia, quæ hic a biographo Sanctis et Maximiano imperatori pro arbitrio, ut apparet, affinguntur, quamdamque hunc inter et illos concertationis speciem præferunt, cum ratione itidem, quæ Sanctis pariter et Maximiano imperatore in Actis Latinis pro arbitrio attribuitur, satis quidem quantum ad substantiam conveniunt; verum quantum ad verba, quibus concipiuntur, invicem non parum dissonant, suntque Metaphrastica Latinis paulo contractiora, uti ex eorundem collatione patescet.

B

E

CAPUT II.

Sancti ad Antiochum ducem mittuntur, ab eo, ut a fide desciscant, varie monentur, flagrisque ad mortem usque Bacchus cæditur.

C Τούτων εὐκαιρίας οὗτος καὶ ἡδὴ τοῖς μάρτυσιν ὑπαγορευθέντων, ὁ Μαξιμιανὸς ἐκείνους μὲν ὑπὸ τοῦ θυμοῦ, καὶ πικρῶς αἰχλῶν τοὺς 'Αγίους ἠβρόλετο' ὄνει δὲ πάλιν καὶ ἀνεβλόλετο τὴν ἐγγεήρησιν, τὸ περιφανὲς αὐτῶν εὐλαβοῦμενος, καὶ οὐκ ἐθέλων 'Ανδρῶν τοιαύτων ὑποστῆναι ζῆμιαν' ἐδέδειε γὰρ, μὴ καὶ τιμωρηθέντες τὴν ἀρχὴν, καὶ παρόρησιασάμενοι τὴν εὐσεβείαν ἐν μέσῳ πολλῶν, εἴτα τοπαράπαν ἀμετάθετοι διαμείνωσιν. 'Αμείλει καὶ 'Αντίοχῳ τῶν τῆς ἀνατολῆς δοκῶν παραπέμπει αὐτοὺς ἔγνω, ὡς ἂν ὁμοτάτη πάντων τῶν ὑπ' αὐτῶν ὄντι, καὶ ἀπὸ φιλοῦ τάχα καὶ τοῦ ὀνόματος καταπλήξῃ αὐτοὺς δυναμένῳ, καὶ ὅτι διὰ μελλοῦς τιμῆς ἔφεισιν τὴν Μαξιμιανοῦ θεραπείαν ἐκείνος σπουδάζων οὐδεμίας ἀρεῖεται μηχανῆς, ὅπως αὐτοὺς ἔλη καὶ μεταπεισῇ πρὸς τοὺς ἴσα καὶ ἡ μακρὰ ὁδοπορία καὶ ἄτιμος τῆς ἐνστάσεώς τε αὐτοῖς ὑπογάλαξή τὴν εὐτολίαν, καὶ ἡρέμα μετασῆσθαι τῆς εὐσεβείας, καὶ μάλιχα ὅτι καὶ ὑπὸ χειρῶν πρότερον αὐτοῖς ἦν ὁ 'Αντίοχος, ὃ παραστῆναι καὶ ὑπ' οὗ κριθῆσθεσθαι ἐμελλον' ὃ δὴ καὶ πλέον τῆς τῶν ἐνγεροντότων ψυχῆς ἄπτεται, τὸ τοῖς πρότερον ἀρχομένους, ἀρχαίτε αὐτῶν ὕπερον καὶ ὑπεκρίως χρῆσθαι τοῖς οὐ πρὸ πολλοῦ δεσπότηται αὐτῶν καὶ ἐνεργῆται γεγενημένοις' ἐτύχχανε γὰρ τὴν τοιαύτην τοῦ δοκῶν ἀρχὴν ὁ 'Αντίοχος μεσιτεία πρότερον τοῦ Σαυμασσοῦ Σεργίου παρεληφθῶς' ἀλλ' εἶπεν ἀληθῶς οὐδὲν οὕτως εὐμάραντον εἶναι, ὡς ἀνδρωπῆτην χάρις ἐν ἀχαρίσῳ χυγῆ φτευσθεῖσα.

15 Οὗτος γὰρ οὐ μόνον οὐδὲν ἀπομνημονεύσας αὐτοῖς τῆς εὐεργεσίας ἐφάνη, ὡς τὰ τοῦ λόγου προῖοντα δηλώσει, ἀλλὰ καὶ καθάπερ τὰ ἔσχατα ὑπ' ἐκείνων ἀδικηθεῖς, οὕτως αὐτοῖς ἐχρήσατο, καὶ οὗτο χαλεπὰς ἐπήγαγε τιμωρίας. 'Ἐπέμποντο μὲν οὖν οἱ 'Αγιοὶ πρὸς αὐτὸν ἀλίσσει βαρῖα δεδεσμένοι, ἐγγραπτο δὲ αὐτῷ καὶ ἐπιστολὴ παρὰ βασιλέως ἔχουσα οὕτως. 'Ἡ τῶν Θεῶν μεγίστη πρόνοια καὶ πάντας μὲν

Octobris Tomus III.

F His adeo opportune et jucunde dictis a Martyribus, Maximianus quidem fuit ira motus et volebat acerbè punire Sanctos. Rursus autem cunctabatur, et differebat aggredi, respiciens eorum splendorem, et non volens talium Virorum facere jacturam. Verebatur enim, ne cruciati, cum veritatem in medio multorum libere essent elocuti, deinde permanerent omnino immobiles. Eos itaque statuit transmittere ad Antiochum ducem Orientis a, ut qui omnium, qui erant in ejus potestate, esset crudelissimus, et vel solo nomine posset eos perterrere: et quod propter majoris honoris desiderium, ille Maximianum observandi curam gerens, a nullis abstinebit machinis, quo eos oppugnet, et ad suam traducat sententiam. Præterea ut et longum iter et ignominiosum tam intensam relaxaret constantiam, et eos sensim a pietate dimoveret, et maxime quod ipse quoque Antiochus erat eis prius subjectus, apud quem erant sistendi, et a quo judicandi. Id enim maxime tangit animum eorum, qui sunt honesto loco nati, quod, qui prius parebant, eis postea imperent, et eis utantur, tanquam subjectis, qui non multo ante fuerant eorum domini et benefactores. Consecutus namque fuerat hunc ducatus magistratum Antiochus ipsius admirabilis Sergii intercessione b. Sed revera nihil videtur tam facile marcescere, atque beneficium in animo ingrato plantatum.

15 Is enim non solum apparuit minime esse recordatus beneficii, ut procedens ostendit oratio: sed perinde ac ab illis summa affectus injuria, eos tractavit, et eis gravia intulit supplicia. Atque mittebantur quidem ad eum Sancti, vincti gravi catena. Ad eum autem scripta erat etiam epistola ab imperatore, quæ sic habebat: Deorum maxima providentia, omnes quidem

Sancti a fide
averlendi ad
Antiochum
ducem.

a

F

b

data etiam ad
hunc epistola,
a Maximiano
mittuntur,

AUCTORE
SYMEONE
METAPHRASTE

homines, maxime autem mei imperii satellites et stipatores, in illos esse pios, et iis rursus, quos illi dignos censuerunt imperio, vult obedire, et in eos esse grato animo. Propterea hunc Sergium et Bacchum, qui in deos quidem apparuerunt impii, et se Christianorum adjunxisset religioni, convicti sunt autem criminis ingrati in me animi, et jam nostro tribunali, et nostra examinatione iudicati sunt indigni, sub tutissima custodia et vinculis ad tuam transmissimus constantiam. Si ergo poenitentia ducti, diis sacrificaverint, solvantur ab eis impositis vinculis, et digni censeantur honore et benevolentia. Revocabuntur enim rursus a nostra potentia, recipientque priores honores, aut etiam majores, eruntque deinceps in loco et ordine eis convenienti. Sin autem immobiliter priori hereant sententia, legum subjecti sint austeritati, ipsaque essentia et vita ense priventur cum aliis. Vale c.

Barbalissum-
que ad illum
adducti

14 Cum has literas et sanctos Viros accepissent milites, viam sunt ingressi. Quidam autem ex famulis, et simili zelo in pietatem, et in dominos victi benevolentia, eos quoque sunt secuti, quasi non corpora solum legi, sed etiam animas volentes Deo servire. Qui etiam audierunt Sanctos inter se colloquentes, et dicentes, quod nocte, qua egressi sunt e civitate Romanorum *d*, divina quaedam apprensio visio iussit eos confidere, et bono esse animo ad certamen et alacriter ingredi bonum iter propter Christum. Quamobrem etsi essent ferrea illa vincula catena, citra molestiam et cum voluptate psallebant : In via testimoniorum tuorum delectati sumus, Domine, tanquam in omnibus divitiis. In justificationibus tuis meditati sumus, et legis tuae non sumus oblitii. In mandatis tuis meditabimur, et exquiremus vias tuas. Vivemus et custodiemus sermones tuos. Cum ergo totum illud iter citra laborem confecissent, diversantur in quadam civitate nomine Barbaleso *e*, prope regionem limitaneorum *f*. Quo in loco cum dux versaretur Antiochus, ante eum sunt producti, laeti quidem et vultu alacri, animi autem nobilitatem liberalibus ostendentes moribus.

in carcerem
eorum conji-
ciuntur,

15 Eorum itaque, qui ipsos circumstabant, oculi erant omnes in eos coniecti; et nec facile desistebant, sed firmo et intento obtutu eos adspiciebant, erantque ipsi theatro jucundum quoddam spectaculum. Cum eos ergo vidisset dux quomodo se haberent, et deinde etiam legisset literas imperatoris, tacitus apud se admirabatur, et eos rursus contemplabatur, magnum quid esse et novum existimans, quod ad tantam processissent animi magnitudinem, ut et supplicia, et minas, et gloriam, et ipsum etiam despicerent imperatorem, immo mortem quoque minimi facerent. Accersito autem commentariensi *g*, Accipe, inquit, hos vinctos, et in custodia quidem serva tutissima, nihil autem grave aut molestum sustinentes : eos enim reservo examinationi. Atque ii quidem jussu ducis in tuta inclusi custodia, cum venisset vespera, seipsos dederunt orationi : Adspice ad nos, dicentes, Domine, e sancto tuo habitaculo, quoniam inimicus nos probris affecit, et populus insipiens irritavit nomen sanctum tuum; et ne tradas hominibus feris immanioribus animas tibi confitentes; sed adspice ad testamentum tuum,

ανθρώπους, μάλιστα δὲ τοὺς τῆς ἐμῆς βασιλείας **D**
ὑπασπιστάς τε καὶ δορυφόρους, εἰσεβείτε τε τὰ εἰς
ἐκείνους, καὶ τοὺς ὑπ' ἐκείνων πάλιν ἀρχεῖν ἠξιο-
μένους πειθιρῆσαι εἶναι βούλεται καὶ εὐργυμονίας
διὰ ταῦτα τοὶ καὶ Σέργιον τοῦτον καὶ τὸν σὺν αὐτῷ
Βακχον, ἀσεβεῖς μὲν τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς ἀναφανέν-
τας, καὶ τῆ τῶν Χριστιανῶν προσδεμένους ἠρησκείας,
περὶ ἡμᾶς δὲ ἀγνώμονάς τε καὶ ἀχαρίστους ἐπληγε-
μένους, καὶ παρὰ τοῦτο πολλαῖς τιμωρίαις ὑποβλη-
θέντας, ἀναξίους ἤδη τοῦ ἡμετέρου βήματος, καὶ
τῆς παρ' ἡμῶν αὐτῶν ἐξετάσεως νομισθέντας, ὑπὸ
ἀσφαλεστάτη φρουρᾷ καὶ δεσμοῖς τῆ σὴ σφρόντητι
παρεπέμψαμεν. Εἰ μὲν οὖν μεταμελήσαντες θύσειαν
τοῖς θεοῖς, τῶν δεσμών τε, τῶν ἐπιεικόμενων αὐτοῖς,
λυθήτωσαν, καὶ τιμῆς ἀξιοδύτηςαν μᾶλλον καὶ
εὐμενείας ἀνακληθήσονται γὰρ αὐτοὶ καὶ παρὰ
τοῦ ἡμετέρου κράτους, καὶ τάς τε προτέρας ἀπολή-
ψονται τιμὰς, ἢ καὶ μείζους, καὶ ἐν τάξει τῆ προσ-
κρούσει τὸ λοιπὸν ἔσονται. Εἰ δὲ τῆς προλαβούσης
ἀμεταβίτως ἔχονται γυνώμης, τῆ αὐσφρόντητι τῶν
νόμων ὑποβληθέντες, καὶ αὐτὸ μετὰ τῶν ἄλλων τὸ
εἶναι καὶ τὸ ζῆν διὰ ξίφους ἀφαιρεθήτωσαν. Ἐφόρσο.

14 Τα τοιαῦτα γράμματα λαβόντες οἱ στρατιώ-
ται, εἶτα καὶ τοὺς ἁγίους παραλαβόντες, ὅσοι εἴ-
χοντο τῶν οικητῶν δὲ τίνες τῆ τε ὁμοῖα περὶ τὴν **E**
εἰσεβείαν ζῆλον, καὶ δὴ καὶ τῆ πρὸς τοὺς δεσπότης
εὐνοία νενικημένοι, συνείποντο καὶ αὐτοὶ, καθάπερ
οὐ νόμος τὰ σώματα δεδουλώσασαι μόνον, ἀλλὰ καὶ
πύθη τὰς ψυχὰς βουλόμενοι. Οἱ καὶ τῶν ἁγίων
ἦκουσαν πρὸς ἀλλήλους μεταξὺ κοινολογουμένων, ὡς
ἄρα τῆς νυκτὸς, καθ' ἣν τῆς πόλεως Ρωμαίων ἐξή-
σαν, δευτέρα τις ὕψις ἐπιφανείσα θαρβύνει αὐτοῖς
ἐκέλευε τὸν ἀγῶνα, καὶ προθυμότερον τῆς καλῆς
ἐκείνης διὰ Χριστὸν ἔχεισθαι πορείας διὸ καὶ ὑπὸ τῆ
ἀλύσει τῆ σιδηρᾷ βαιίνοντες ἐκείνοι, καὶ τοῖς δε-
σμοῖς, ἀλύτως καὶ μετ' ἡδονῆς ἐψάλλον. Ἐν τῇ ὁδῷ
τῶν μαρτυρίων σου ἐπέστηθην, Κύριε, ὡς ἐπὶ παντὶ
πλοῦτῳ ἐν τοῖς δικαιομασί σου μελετήσομεν, καὶ
τοῦ νόμου σου οὐκ ἐπιλήσόμεθα ἐν ταῖς ἐντολαῖς
σου ἀδολογησομεν, καὶ ἐκζητήσομεν τὰς ὁδοὺς
σου, ἐπισόμεθα καὶ φυλάξομεν τοὺς λόγους σου.
Πᾶσαν οὖν τὴν ὁδὸν ἐκείνην ἀπόνως ἀνύσαντες, ἐν
τῇ Βαρβαρλισῷ πόλει τῆς λιμιτανέων ἐγγὺς κα-
τάγονται ἐνθα διατριβόντι τῷ θουκί παρέστησαν
Ἄντιόχῳ, χαρίεντες μὲν καὶ φιλοῦροι τῷ ὄντι, τὴν
δὲ τῆς ψυχῆς εὐγένειαν τῷ τοῦ ἡζους εὐ μάλᾳ δει-
κνύοντες ἐλευθερίῳ.

15 Ἀμίλει καὶ οἱ τῶν περιεστώτων ὀφθαλμοὶ τῆς **F**
ἐκείνων θείας βλας ἐξήρτητο, καὶ οὐδὲ βράδιος ἀπ'
αὐτῶν ἀφίστασθαι ἤθελον, ἀλλ' ἀτενὲς εἰς αὐτοὺς
ἐνέωρον, καὶ γλυκεῖά τις ἦσαν τῷ θεάτρῳ πανήγυ-
ρις. Θεασάμενος τοίνυν αὐτοὺς ὅπως εἶχον ὁ δοῦξ,
εἶτα καὶ τὰ βασιλείας ἀναγνούς γράμματα σιγῇ
καθ' ἑαυτὸν ἀπεσαύμαξ, καὶ πάλιν αὐτοὺς ἐπαι-
νῶν ἔδεατο, μέγα τι καὶ καινὸν εἶναι οἰόμενος, ὅπως
εἰς τοῦτο γενναϊότητος τε καὶ τόλμης ἦλθον, ὡς καὶ
κολάσεων καὶ ἀπειλῶν, καὶ ὀδύνης, καὶ αὐτοῦ δὴ
καταφρονήσαι τοῦ βασιλέως καὶ περὶ ἐλαχίστου θέ-
σθαι τὸν θάνατον, τὸν τῆς τάξεως δὲ θύρας κο-
μμενταρήσιον καλέσας, τοὺς δεσμοῖς τούτους, ἔφη,
παραλαβόν, ὑπὸ φρουρᾷ μὲν τίθει μοι τῆ ἀσφα-
λεστάτη, πλὴν μηδ' ὀτιοῦν λυπηρὸν, ἢ ἀβούλητον
ὑπομένοντας ἔσομαι γὰρ καὶ εἰς δευτέρα αὐτοὺς
ἔξετασιν. Οὗτοι μὲν οὖν κατὰ τὸ τοῦ θουκί πρὸς-
ταγμα ἐν τῷ ἀσφαλεῖ κλεισθέντες τῆς φυλακῆς,
ἑσπέρας καταλαβούσης, εἰς προσεχῆν ἑαυτοὺς ἀνῆ-
καν, Ἐπίβλεψον ἐφ' ἡμᾶς, λέγοντες, ἐξ ἁγίου σου,
Δέσποτα, κατοικητήριον, ὅτι ἐχθρὸς ἀνείδισεν ἡμᾶς
διὰ τὸ σὸν ὄνομα, καὶ λαὸς ἄφρων παροῦξεν τὸ
ὄνομα σου τὸ ἅγιον, καὶ μὴ παροῦξας ἀνθρώποις
θηρίων ἀγρωτέρας ψυχὰς ἐξομολογουμένας σοι,
ἀλλ'

A ἄλλ' ἐπίβλεπον εἰς τὴν διαδίκην σου, καὶ ἀντιλαβῶν ἡμῶν, Κύριε, καὶ λύτρωσαι ἡμᾶς ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου, ὅτι ἡ ὑπερηφανία τῶν μισούντων σέ γέγονεν ἐφ' ἡμᾶς ἰσχυρά.

16 Καὶ τῆς εὐχῆς ἣδὲ τελεσθεύσεως, βραχὺ πρὸς ὕπνον διατραπέσιν ἄγγελος αὐτοῖς ἐπίσας, ἥλιος μὲν τὴν μορφήν ἰσοῦς, φαῖδρον δὲ καὶ τῆς ἐσθῆτος αὐτῆς ἀπολάμπων, θαρσαλέτῃ, φησὶ, πρὸς αὐτούς, οἱ τοῦ Χριστοῦ δούλοι, καὶ μὴ φοβησάσθε, ἰδραῖοι δὲ μᾶλλον ἐν τῇ πρὸς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ὁμολογία ἤτε. Αὐτὸς γὰρ ἐστὶ μεθ' ὑμῶν, ἀντιλήπτωρ ὑμῶν ὁ μὲν δὴ ταῦτα εἶπε· τοῦ ὕπνου δὲ διανασάντες ἐκείνοι, ἀλλήλοιστε καὶ τοῖς συνοῦσιν οἰκταίαι τὴν ἀγγελικὴν ἐκείνην διηγήσαντο ὅπτασιαν, καὶ τὰς ψυχὰς ἐάρασαν ὑποκλησθέντες μεθ' ἡδονῆς πάλιν ἕκαστος ἐβλάλλετο· Πρὸς Κύριον ἐν τῷ ὀλίβρωθαι με ἐκέκραξα, καὶ ἐπήκουσέ μου ἐξ ὄρου ἁγίου αὐτοῦ· Ἐγὼ ἐκαίμησεν καὶ ὕπνωσα, ἐξηγέρσθην δὲ Κύριος ἀντιλήψεται μου· οὐ φοβηθήσομαι ἀπὸ μυριάδων τῶν κύκλων συνεπιτιμωμένων μοι, ἀνάστα, Κύριε, σῶσόν με, ὅτι σοὺ ἐστὶν ἡ σωτηρία, καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου ἡ εὐλογία σου· εὐδύς δὲ ἄμα πρῶτ' ὁδοῦ μὲν ἐπὶ μετεώρου καλῆσο τοῦ βήματος· παραίτηται δὲ αὐτῷ καὶ ἅπαν τὸ στρατιωτικὸν σύνταγμα. Μεταπεμψόμενος οὖν ἀπὸ τῆς φυλακῆς τοῦ Ἁγίου, εἰς ἐπίκουρον αὐτῶν ἀναγνωσθήσθηναι κελύει τὰ γράμματα.

B 17 Οὗ γενομένου, ὑπολαβὼν αὐτὸς, Ἔδει μὲν ἀπ' ἀρχῆς, ἔφη, τῷ τοῦ καλλίνικου βασιλέως προστάγματι πεισθέντας ὑμᾶς θύσαι τοῖς θεοῖς, καὶ τὴν ἐκείνου μὴ παροργίσει φιλανθρωπίαν· ἐπεὶ δὲ τί παθόντες οὐκ οἶδα ἐκείνους παροξύνετε, καὶ τοσαύτης ἐκπεπνῶναι δόξης, καὶ τὸν βαθὺν ἐκείνου πλοῦτον ἀποβεβλήκατε· ἀλλὰ νῦν γούνο ὑπακούσατε ἡμῖν προδυμήθητε τὰ λυσιτελεῖ συμβουλεύουσι, καὶ τοῖς θεοῖς θύσαι δεήσατε· ὅτω γὰρ ἂν δόξητε μείζονος παρὰ πολὺ τῆς προτέρας, καὶ πλοῦτου, καὶ τῶν ἄλλων τῶν παρὰ βασιλεὶ καλῶν ἀπολαύσθητε. Καὶ τί γὰρ τοῦτο θεῶν τὸ μὴ δυναθέντας τὸ θεῶν συνιδεῖν πρότερον, εἰδ' ὑπὸ τύχης εἶτε καὶ τινας ἄλλης περιπέτειας, νῦν γούνο ἐμμελέστερον σκεψάμενοις τὸ προσήκον εἰλέσθαι σὺν ἀκριβείᾳ· πολλὰ γὰρ κούφωτερον δι' ἀγνοίαν τοῦ καλοῦ καὶ συμφέροντος ἁμαρτεῖν, ἢ ἐπιγνόντα τοῖς χείροισιν ἐπιμειναι, καὶ μὴ μεταπειθεῖν πρὸς τὸ βέλτιον· τὸ μὲν γὰρ ἀγνοίας ἐστὶν ἀμάρτημα, τὸ δὲ γνώμης ἐθελόκακος, καὶ μοχθηρῶς προαιρέσεως. Ὡς ἐγὼ γε πάντ' ἀπόδομαι ὑμῶν περικαιμαί, τήντε ἄλλαν ἀναλογίζόμενος φιλίαν, καὶ δὴ καὶ διαμνημονεύων ὑμῖν τοῦ καλοῦ καὶ τῆς εὐεργεσίας· καὶ μάλιστά σοι τῷ κυρίῳ μου Σεργίῳ, εἰδ' οὐ καὶ τὴν ἀρχὴν ταύτην ἐκτὸς ἔμην.

18 Ἄλλ' οὐκ οἶδα, ὅτι καὶ ὄρασω, τῆς τύχης ὅτω τὰ πράγματα διαθείσῃ, ὥστε κριτὴν μὲν ἐμὲ καθῆσθαι τῆμερον, ὑμᾶς δὲ ἴσα καὶ καταδικαίους τῷ ἐμῷ παριστάσει βήματι, λόγῳ ὑφέκοντας ἂν εἴσθε τοῖς ἀπτήτους θεοῖς αὐτοῦ καὶ τὸν εὐσεβῆ βασιλέα παρηνουήσατε. Οὕτω μὲν οὖν καὶ τοιοῦτοις ἐπαγούροις ῥήμασιν ὁ Ἀντίοχος τοῖς Ἁγίοις ὤμιλει, καὶ ὥσπερ φίλους αὐτοῖς διελέγετο, οὐ συμβουλεύων, οὐδὲ τὰ χρηστὰ ἐκείνοις ὑποτιθεῖς, ἀλλ' ἑαυτῷ μᾶλλον τὴν βασιλικὴν μνηστεύμενος θεραπείαν· ἦδει γὰρ οἷος ἔρωσ ἐκείνοι τῷ βασιλεῖ, καὶ ὅπως αὐτῷ περὶ πλείστον, τὸ μὴ τοιοῦτους ἀνδράς ἀποβαλεῖν· ἐκ πολλῶν καὶ ἄλλων τοῦτο δὴ τεκμαιρόμενος, καὶ τῷ μηδεμίᾳ τούτους ἐδελεῖσαι βασάνῃ περιβαλεῖν, ἀλλὰ διὰ μόνης τῆς ἀτίμου ταύτης πρὸς ἐκείνους ἀποστολῆς μεταπέσειν αὐτοὺς βουλησθῆναι· ὑποῖος δὲ Μαξιμιανὸς τεχνάσθαι ταῦτα βαδύτατότε καὶ ποικιλώτατος. Ἄλλα τοιοῦτοι μὲν ὁ Ἀντίοχος, ὥσπερ ἔφημεν, θελακτῆροις ὑπο-

et suscipe nos, Domine, et redime nos propter nomen tuum. Quoniam superbia eorum, qui te oderunt, in nos evasit vehemens ac potens.

16 Peractis autem precibus, cum ad somnum essent conversi, eis apparens Angelus, soli quidem forma similis, et ex ipsa quoque veste latum splendorem emittens: Confidite, eis dixit, Servi Christi, et nolite timere; sed state firmi et stabiles in Domini nostri Jesu Christi confessione. Ipse namque est vobiscum, defensor vester h. Ille quidem haec dixit. Illi autem cum e somno fuissent excitati, et inter se, et famulis, qui cum eis versabantur, angelicam illam narrarunt visionem. Et cum essent illorum animi rursus repleti fiducia, lati psallebant singuli: Ad Dominum, cum tribularer, clamavi, et exaudivit me de monte sancto suo. Ego dormivi, et soporatus sum. Exurrexi, quoniam Dominus me suscipiet: non timebo a millibus populi, qui me in orbem invadunt. Surge Domine, serva me. Quoniam tua est salus, et super populum tuum benedictio tua. Statim ergo summo mane dux quidem sedebat in excelso tribunali: ei autem assistebat universa quoque caetera militaris. Cum ergo accersivisset Sanctos e custodia, jubet legi literas eis audientibus.

17 Quod cum factum esset: Oportebat quidem, inquit, vos, parentes jussui gloriosi imperatoris, diis sacrificare, et non illius humanitatem ad iram provocare. Quoniam autem nescio qui factum sit, ut et illum ad iram provocaveritis, et a tanta gloria excideritis, et illas profundas amiseritis divitias; ad nunc saltem nobis velitis obedire, vobis consulentibus ea, quae sunt conducibilia. Sic enim priore longe majorem gloriam, et majores opes, et alia bona apud imperatorem consequemini. Quid enim est grave, si, quod non potuistis prius intelligere, sive forte fortuna, seu aliquo alio casu, nunc cum diligentius consideraveritis, id, quod oportet, accurate eligatis? Est enim multo levius, peccare propter ignorantiam ejus, quod est bonum et conducibile, quam, ubi agnoveris, perseverare in deterioribus, et non transire ad id, quod est melius. Nam illud quidem est peccatum ignorantiae, hoc autem malae mentis, et quae sunt mala, sua sponte eligentis. Nam ego quidem valde accenditor, et aliam vestram reputans amicitiam, et recordans ejus, quod a vobis accepi, beneficii, et maxime a te, domine mi Sergi, per quem hunc mihi paravi magistratum.

18 Sed nescio, quid agam, cum fortuna res sic administraverit, ut ego quidem hodie sedeam iudex: vos autem, tanquam rei, stetis ante meum tribunal, reddituri rationem vestre in deos ipsos invictos impietatis, et pium imperatorem inobedientiae. Sic ergo et his allicientibus verbis Antiochus conveniebat Sanctos, et amice quodammodo eos alloquebatur consulens, et bona, ut videbatur, eis suggerens, quo sibi imperatoris benevolentiam compararet. Sciebat enim, quantus esset illius amor in eos, et quod plurimi faceret tales Viros non amittere: hoc cum ex multis aliis conjectans, tum ex hoc, quod eos nullo voluerit tormento subijcere, sed per hanc solam ignominiosam ad illum missionem studeret eos in contrariam traducere sententiam, utpote quod ad haec excogitanda Maximianus esset vaferrimus et ingeniosissimus. Sed his quidem blandis et pel-

AUCTORE
SYMBONE
METAPHRASE

apparitione
autem ange-
lica in hoc ad
certamen ro-
borantur,

h

E

dumque po-
stridie inde
educti nec
blanditiis,

F

nec nimis
Antiochi,

licientibus

AUCTORE
SYMEONE
METAPHRASTE

ut diis sacri-
ficent, flectun-
tur,

i
jubente eo,
Sergius in
carcerem re-
truditur, Bac-
chus vero

ad mortem
usque conti-
tur.

k

licientibus verbis prius conabatur eos illicere Antiochus. Deinde conatus est etiam terrore eos a scopo traducere et constantia : Si enim meis, dicens non parueritis adhortationibus, erit mihi omnino necesse facere quae sunt imperata, et me, tanquam inimicum, gerere in vestram magnificentiam. Et post haec multus fuit in enumerandis nominibus tormentorum, et minis intentandis.

19 Sed sancti Martyres, neque blanditiis emolliti, neque minis dejecti iis, dixerunt : Qui Christum solum, o iudex, et quae apud ipsum absconsa est, vitam lucrari statuerint, nihil est curae ex iis, quae fluit et intereunt, non honor, non gloria, non potentia, non aliquid aliud aut molestia afficere. Nos enim et tuas minas, et blanditias ex aequo contemnimus. Cessa ergo tu quoque, sicut serpens, nobis mala consulere. Videmus enim virus sub tuis labris, et ideo consilium tuum tanquam graves aversamur insidias. Ne ergo fallaris, tempus frustra consumens, et a vana spe pendens : neque enim pu- niens expugnabis, neque minans persuadebis, ut viventem quidem Deum relinquamus, daem- nibus autem surdis et nullo sensu praeditis offeramus sacrificium. Nobis enim et propter Christum vivere est bonum, et propter ipsum rursus mori, lucrum. Tu autem nihil tale po- tueris dicere de tuis simulacris. Vere enim sunt argentum et aurum, opera manuum hominum, quae nihil possunt prodesse iis, qui ipsis suam collocarunt fiduciam. Similes ergo eis fiant ii, qui ipsa colunt, et omnes qui confidunt in eis i.

20 Cum ergo dux vidisset eos tam aperte locutos, tantaque esse praeditos libertate et animi magnitudine, et intellexisset fieri non posse, ut verbis eis persuaderet, processit ad periculum per tormenta faciendum : et beatum quidem Sergium in tutissimam tradidit custo- diam, pro accepto beneficio eum sic remunera- ns : Bacchum autem a quatuor fortiter exten- sum, boum nervis jussit caedi crudeliter. Sed licebat videre mentem longo natura fortiorem, et animi institutum vi quavis corporis excel- sum. Nam sanctissimi quidem illius corporis partes avulsae flagellis, disjiciebantur in ipsum aera, per terram autem ferebantur rivi sangui- nis : et viscera quidem nudabantur carnibus, ipsius naturae formationem aperientia iis, qui aderant : anima autem, quae ipsa quoque Athle- tam festinabat relinquere, sustinebat tamen, etiam plura requirens supplicia, ut omnino munificentiora assequeretur bravia.

21 Laetabantur angeli, videntes admirabilem Martyris constantiam. Cruciabantur daemones, quod parta de eis victoria, in conspectu omnium quodammodo duceretur in triumphum. Li- ctiores fessi, humi accubebant. Martyrem au- tem videns, dixisses, eum ita esse affectum, ut non tam flagris caesus, quam vernis floribus conspersus videretur. Tandem per voces caele- stes vocatus est ad beatum locum quietis, anima deposita in manus Opificis k. Martyricum autem illius corpus a bestiis quidem devorandum ex- posuit ille iudex iniquus. Ignorabat autem, qual- em curam gerat eorum, qui ipsum diligunt, illius Deus, qui etiam ferarum naturam scit traducere ad mansuetudinem, et per alias adhuc majora facere miracula. Ferae enim reveritae certamina, quae pro pietate ab eo erant suscepta, non solum nullum ex ejus membris omnino tangere sustinuerunt : sed etiam, dum

κλέπτειν τὰ πρώτα λόγους αὐτοὺς ἐπιράτο' εἶτα D προστίθει, τὸ καὶ τοῖς φοβερωτέροις τοῦ σκοποῦ μετακινήσαι, καὶ τῆς ἐνστάσεως' εἰ γὰρ μὴ πι- σθείητέ μου, λέγων, ταῖς παραινέσεσιν ἀνάγκη μοι πάντως ἔσαι κατὰ τὰ προτεταγμένα ποιῆν, καὶ ὡς ἐχθρὸν μᾶλλον τῇ ὑμετέρᾳ προσφέρεσθαι μεγαλο- πρεπείᾳ, καὶ πολλὴν ἢ ἐφεξῆς τοῖς τῶν κολαστηρίων ὀνόμασι, καὶ ταῖς ἀπειλαῖς.

19 Ἄλλ' οἱ ἅγιοι Μάρτυρες οὕτε θωπεύεις μα- λαττόμενοι, οὕτε ἀπειλαῖς ταπεινούμενοι, τοῖς τῶν Χριστὸν μόνον εἶπον, ὃ δικαστῆ, καὶ τὴν παρ' αὐτῷ κρυπτομένην ζωὴν κερδάναι προελθόμενοι, οὐδενὸς μείλει τῶν βρότων τούτων καὶ φθειρομένων, οὐ δόξης, οὐ δυνατείας, οὐκ ἄλλου τιμῆς τὸν ἢ εἶλθειν, ἢ λυπεῖν δυναμένων. Οὐκ δὲ γὰρ ἡμεῖς καὶ ἀπειλῶν τῶν παρὰ σοῦ καὶ κολακτικῶν ἐπίσης καταφρονοῦ- μεν, καὶ οὐδενὸς ὅλος τῶν ὑμετέρων φροντισόμεν' παύσαι τοιγαρὸν ποιηρὰ κατὰ τὸν ὅρον ἡμῶν καὶ αὐτὸς συμβουλεύειον' ὄρωμεν γὰρ ὑπὲρ τῆς χεῖλης σου τὸν ἰόν, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὴν συμβουλήν ὡς χα- λειπὴν οὖσαν ἐπιβουλήν ἐκτρέπομεθα. Μὴ τοῖνον ἐξαπατῶ, τὸν καιρὸν εἰς μάτην ἀναλίσκων καὶ κενῶν ἐλπίδων ἐχόμενος' οὕτε γὰρ κολάζων αἰρήσεις, οὕτε ἀπειλῶν πείσεις καταλείπει μὲν τὸν χρόνα Θεόν, δαίμοσι δὲ κοφῶσι καὶ ἀνασιγήτοις θυσιῶν προσεγγεῖν ἡμῶν γὰρ καὶ τὸ διὰ Χριστοῦ ζῆν ἀγα- θόν, καὶ δι' αὐτὸν πάλιν ἀποθάνειν, κέρδος. Σὺ δὲ ἄλλ' οὐκ ἂν ἔχῃς τί καὶ αὐτὸς τοιοῦτον περὶ τῶν οἰκίων εἰδώλων εἰπεῖν' ἀληθῶς γὰρ ἀγγέλων εἰσι καὶ χριστῶν, ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων, οὐδὲν τοῦ εἰς αὐτὰ πεποιθότατος ὄνῃσαι δυναμένα. Ὅμοιοι αὐτοῖς ἴσονται οἱ τιμῶντες αὐτὰ, καὶ πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτοῖς.

20 Ὁ δούξ τοῖνον τοιαῦτα φανερῶς φεβηζήμε- νους, καὶ οὕτως ἐλευθερίως ἔχοντας τοὺς Γενναίους ἰδὼν, καὶ γνῶς ὡς οὐκ ἂν ποτε λόγους αὐτοῦ μετα- πείσαι δυναθεῖν, πρὸς τὴν διὰ βασάνων πείραν ἐχώρει, καὶ τὸν μὲν μακάριον Σέργιον ἀσφαλεστάτη φρουρὰ παρῆιδου, τοῦτο δὲ δῆθεν ἀμειβόμενος αὐτὸν τῆς ἐνεργείας' τὸν Βάκχον δὲ διὰ τεσσάρων ἰσχυ- ρῶς ἐκταθέντα βουνοῖσις ὡμαῖς ἐκείλεις καταβαί- νουσαι' ἀλλ' ἢ ἰδεῖν γνῶμην πολλῆς φύσεως ἰσχυ- ροτέρου καὶ προαίρεσιν σοφικτικῆς πάσης βίας ἀψηλοτέρου. Μερὴ μὲν γὰρ τοῦ παναγίου σώματος ἐκείνου ταῖς μέσῃσι ἀποσπώμενα, πρὸς αὐτὸν ἀέρα διεθρίπτουσα, αἱμάτων δὲ κατὰ γῆς ἐφέροντο βύακες, καὶ σπλέγγυα μὲν τῶν σαρκῶν ἐγμυνοῦσα, τὴν τῆς φύσεως αὐτῆς διάπλασιν τοῖς παρούσιν ἀνακαλύπτουσα. Ψυχὴ δὲ καὶ αὐτὴ ἀπολείπει ἐπιγεγομένη τὸν Ἀσκλητῆν, ὅμως ἐπέμεινε καὶ πλείους ἐπιζητούσα κλάσεις, ἵνα φιλοτιμιωτέρων πάντως ἐπιτύχῃ καὶ τῶν βραβείων.

21 Ἐχαίρων ἀγγελοὶ τὴν ὑπερφυᾶ τοῦ Μάρτυ- ρος καρτερίαν ὀρώντες, ἠνδῶντο δαίμονες, τὴν ἑαυτῶν ἦταν ὑπὸ ταῖς πάντων ὄψεσι θριαμβεύου- τες, ἀπαλορεύοντες οἱ δῆμοι τῇ γῇ κατεκλίνοντο. Καὶ ὁ Μάρτυς, εἶπερ ἂν αὐτὸν οὕτως ἰδὼν δια- κείμενον, οὐ μάλιστα μάλλον, ἢ μάλιστα εἰρηνοῖς καταχέσθαι, ἕως ἐπὶ τὸν μακαρίων τῆς ἀνα- παύσεως δι' ἐπουρανίου φωνῆς ἐκλήθη τόπον, ταῖς τοῦ δημιουργοῦ χειρὶ τὴν ψυχὴν παραδόμενος. Τὸ μὲν τοι μαρτυρικὸν ἐκείνου σῶμα βρώμα μὲν θηρῶ- σιν ὁ παράνομος δικαστῆς προστίθει' ἡρώσει δὲ πάν- τως ὅποιος ἦν κλέσσαι τῶν φιλοῦντων ὁ ἐκείνου Θεὸς ὃς καὶ θηρίων αἰδὲ φύσιν μεταβάλλειν εἰς ἡμερότητα, καὶ μείζονα ἔτι δι' ἐκείνου θαυματουργεῖν. Τοῦς γὰρ ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας αἰδούμενοι τοῦ ἀνδρὸς ἄλλους οἱ θῆρες, οὐ μόνον οὐδὲ φαῦσαι τινος τῶν αὐτοῦ μελῶν ὅλος ἠέσχοτο, ἀλλὰ καὶ πρὸς ταφήν ὑπὸ Χριστιανῶν φερομένην παρεῖποντο, δορυφορῶν τάξιν ἀποπληρούντες, καὶ τὴν τῶν Θεο- μάχων

A μάχων ανοικτὰ φανερώς διελέγχοντες· οὗτω μὲν οὖν ὁ αἰοιδίμος Βάκχος ὡν ἐπεδύμει τυγῶν, πρὸς τὰς ἐν οὐρανοῖς σικνῆς διαβρίαινε.

ad sepulchrum ferretur a Christianis, eum sequebantur fungentes munere satellitum, et Dei hostes aperte arguentes amentiae l. Sic ergo inclytus Bacchus ea, quae cupiebat, assecutus, ad caelestia transit habitacula.

AUCTORE
SYMONNE
METAPHRASTE
l

ANNOTATA.

a In Actis Latinis, non Orientis, sed Augustae Euphratisae duae exstisae traditur Antiochus: verum adi Comment. praevium num. 26.

b Anne tanta Sergius apud Maximianum imperatorem potestate, quanta hic asseritur, valuerit, est dubium, uti Commentarii praevii § 5 jam dixi.

c Licet haec epistola ab epistola, cui in Actis Latinis respondet, in verbis plurimum discrepet, in substantia tamen cum eadem apprime consonat; uti autem, quemadmodum in Annotatis, Actorum Latinorum cap. 1 subnezis, ad lit. p dixi, Maximiano ista, ita etiam haec a Metaphraste, biographi primarii verbis non nihil dumtaxat mutatis, pro arbitrio videtur afficta.

d Videtur, hic tradi Sanctos Roma aut certe (Graeci enim post Constantini Magni aetatem, qua serius Sanctorum nostrorum Acta scripta sunt, Constantinopolim novam Romam appellavere) Constantinopoli in Orientem a Maximiano missos fuisse; quod, quemadmodum in Commentario praevio num. 20 docui, a veri specie procul abest.

e In Actis Latinis locus hic, nec ita, uti hic seu Graeco, seu in versione Latina, quae Graeco non satis consonat, scribitur, nec civitas, sed castrum seu castellum appellatur.

f Id est, eorum, qui Romani imperii limitibus erant contermini; Barbalisum nempe, seu, uti hic scribitur, Barbalesum in extremo ejusdem Romani imperii limite Saracenos Persasque versus situm erat.

B g Pro vocabuli hujus significatione videsis, quae in Annotatis, Actorum Latinorum cap. 1 subnezis, ad lit. s in medium adduri.

h De hac aliisque caelestibus visionibus, quibus Sancti ad fortiter certandum roborati fuerint, sentiendum quid sit, e dictis Commentarii praevii num. 56 statues.

i Videntur et ratiocinia omnia, quae hic Sanctis Antiochoque attribuuntur, a biographo primario, cujus stylium Metaphrastes immutavit, pro arbitrio esse conficta.

k Et si, an Bacchus per caelestes voces ad caelum, uti hic traditur, fuerit vocatus, vehementer dubitem, flagris tamen eum, uti hic pariter asseritur, consummasse martyrrium, pro indubitato, aut saltem pro verosimillimo habeo. Adi Commentarium praevium num. 54 et seq.

l Credibilior hic videtur Metaphrastis, quam Actorum Latinorum, narratio. Adi iterum Commentarium praevium num. 21.

CAPUT III.

Sergius crudeliter torquetur, gladio martyrrium consummat, temploque ejus sepulchrum honoratur.

C Ο σύναξις δὲ Σέργιος ἀπολειφθεῖς, λίπηε διὰ τὸν χωρισμὸν, καὶ ἤδονη πάλιν διὰ τὰ προσδοκώμενα ἐμερίζετο, ἀλλ' οὐ περιείδεν αὐτὸν τῷ χωρισμῷ κἀμνοντα ὁ γλυκὺς ἐταῖρος καὶ ἐραστής· ἀλλὰ φαδρᾷ τῇ θῆει ὁ θεῖος Βάκχος, καὶ συνήθει τῷ τῆς φρασεῖας σχήματι νυκτὸς ἐπιφανείς, καὶ διαλεχθεὶς τῷ φίλῳ, καὶ θάρσους ἐμπλήσας τὸ σκυθρωπὸν τῆς ἀσυχμίας διέλυσε, καὶ ἀσφαλέςτερον ἅμα καὶ γενναϊότερον πρὸς τὰς μελλούσας τιμορίας διέδραμεν. Εἰς δὲ τὴν ἐξῆς καθίσας πάλιν ὁ δούξ ἐπὶ βήματος, καὶ τὸν μακάριον παραγωγὸν Σέργιον, τὴν λεοντὴν ἀποβαλὼν ὁ ποικίλος τὴν ἀλοπευκὴν ἐνδύεται καὶ τινα πλάσάμενος εἰς αὐτὸν εὐνοῖαν, καὶ πιστὸν τι δῆθεν ἐπιδεικνύς ὅτι τὴν ἀρχὴν ἐκείνην ὑπ' αὐτοῦ κτήσαιοτο, κολακείας αὐτὸν εἰς τὸ εὖεν ἐξεκαλεῖτο, τὴν παντελῆ Χριστοῦ ἀλλοτριώσειν ἐν τάξει χριστιανῶν ἀποδοῦναι βουλόμενος ὁ θεομισῆς καὶ ἀνόητος· ἡρέμα δὲ καὶ ταῦτα ὑποφρονῶν, Αἰσχύνομαι τὴν παλαιὰν ἐκείνην εὐδαιμονίαν καὶ τὰς εἰς ἐμὲ χάριτας, φίλτατε Σέργιε, αἰσχύνομαι νῆ τοὺς θεοὺς, καὶ οὐδὲ ὄραμ' ἐτι σὲ φέρο κατὰδικον οὗτω τῷ ἡμετέρῳ βήματι παριστάμενον, ὁ πολλοσὺς ἐγὼ πρὸς τὴν σὴν ἐπιφάνειαν, καὶ τῆς σῆς φιλίας καὶ δυναστείας ἔργον τὴν παροῦσαν ἀρχὴν περιεκέμενος.

25 Ο μὲν οὖν πανούργως ἔλεγε τὰ τοιαῦτα, τοῦτο μόνον τεχνώμενος, ὅπως αὐτὸν ἐξ ἅπαντος

Sergius autem socius ejus relictus et molestia distrahebatur propter separationem et rursus laetitia propter expectationem. Sed non despexit eum aegre ferentem separationem dulcis ejus amicus et familiaris; sed lato vultu divinus Bacchus, et consueto habitu militari noctu ei apprensus, cum Amicum convenisset, et eum implevisset audacia, et ejus discussit tristitiam, animique aegritudinem, et firmiorem fortioemque reddidit ad supplicia a. Die autem sequenti dux rursus sedens in tribunali cum beatum curasset produci Sergium, leoninam pellem exuens, versipellis induit pellem vulpis. Et cum in eum quandam finxisset benevolentiam ad fidem faciendam aliquid accommodatum ostendens, quod scilicet illum magistratum ex eo nactus esset, eum blanditiis evocabat ad sacrificandum, perfectam et absolutam a Christo separationem ei volens reddere pro beneficio, stultus, sic quoque sensim eum alloquens: Pudet me veteris illius felicitatis, et beneficiorum, quae in me contulisti, amicissime Sergi, nec te quidem amplius fero intueri sic reum stantem pro nostro tribunali, qui sum minimus, si cum tuo conferar splendore, tuoque amicitiae et potentiae opera sum presentem assecutus magistratum b.

25 Ille quidem haec callide dicebat, hoc solum machinans, ut eum omnino blandis illiceret,

Sergium ite-
rum Antio-
chus blandi-
tiis
F

a

b

AUCTORE
SYMBONE
METAPHRASTE
ac misis ag-
greditur vo-
luntati autem
suae nondum
obsequentem

illiceret, et fraudulenter ad eandem deduceret religionem. Ille autem : Sed si me, inquit, velis nunc quoque in maximis bonis accipere benefactorem, prompto et alacri animo tibi hac in re inserviam. Nam cum et liberavero ab hac profunda deceptione, adducam ad lucem veritatis et Regi immortalis reddam familiarem. Non lubenter auditi ea, quae dicebantur, homo, qui assuefactus erat interitui : sed statim Sergium gravius et severius adspiciens, Ne deos, inquit, blasphemem immortales. Martyr autem acrius utens dicendi libertate, totum faciebat contrarium, et illius deos afflicebat probris ac contumeliis, et eos solum nomina vocabat re carentia : eos vero, qui illos adorabant et colebant, ostendebat multo minore sensu esse praeditos, quam surdos illos deos. Dux autem postquam vidit Sergium et blanditiis, et misis esse superiorem, et nihil remittentem de loquendi libertate, illam statim ementiam exuens amicitiam et personam, aperte ostendit id, quod erat; et magna mea, inquit, mansuetudo, et haec in te importuna benignitas, ad arrogantiam te extulerunt, et sic in nos ipsos, et deos magnos vocarunt.

clavatis co-
thurnis indui,
atque ita ante
vehiculum
suum currere,

e

d

24 Sed dediscis (sat scio) superbiam, et oblivisceris tuae arrogantiae, et cognosces te ipsum non esse rerum communium amplius intercessorem, neque posse plurimum apud imperatorem, sed esse damnatum et vinctum, et si quod aliud malum sequitur eos, qui ita sentiunt. Et statim a praesidio Surorum Dux proficiscens in civitatem Rosaphorum c, efficit ut calcetur Athleta crepidis, ferreis clavis confixis : et conscendens vehiculum, coegit Sanctum ita pedibus affectum ante ipsum currere ad septuaginta stadia usque ad Tetrapyrgium d. Atque quicumque quidem videbant sanguinem e pedibus defluentem, eis plane admirari veniebat in mentem, et Athleta stupere tolerantiam. Martyri autem spes eorum, quae expectabantur, erant guttae consolationis, quae cadebant e caelo, et levabant dolorem gravitatem. Et citra molestiam pergebat iter ingredi, et haec psallebat cum letitia : Expectans expectavi Dominum, et intendit mihi. Et exaudivit deprecationem meam : et eduxit me de lacu afflictionis, et luto facis. Et statuit in latitudine pedes meos, et direxit gressus meos.

C
cumque, quae
hinc in pedi-
bus acceperat,
vulnera
ab angelo

e

25 Postquam autem jam pervenissent Tetrapyrgiam, ipsum quidem excepit custodia, duce ita iubente : illum autem urgentes curae Reipublicae tenuerunt occupatum. Cum autem jam esset vespere, Martyr relictus solus in custodia, psallebat : Qui comedebant panes meos, magnificarunt super me supplantationem. Et funibus extenderunt laqueum pedibus meis, et cogitaverunt supplantare gressus meos. Sed tu, Domine, praeveni, et supplantas eos, et libera ab impiis animam meam, et de manu canis unicum meam. Quare nec consolationis expertem ejus animam rursus despexit is, qui e superis ei nectebat coronas, sed et multam se ejus curam gerere ostendit, et angelum ei misit media nocte, qui, cum prius illius animam jucunde recreasset, et deinde etiam corpus curasset, et pedes, qui male se habebant, sanasset, et tanquam cum quodam amico et concive suo amicissime esset locutus, et eum amplexus, longe alacriorem reddidit ad certamen e. Mane ergo sedens dux in tribunali, jubet quibusdam ex iis, qui adstant, ut Sanctum tollentes e custodia,

υποκλήψη, και προς την υσση αυτην Σρησιαειαν δολε-
ρωσ υπαγαγεται. Ο δε, αλλ' ει βουλει, φησι, και
νυν εν τοις μεγαλοις των αγαθων ευεργετη λαβειν
με, προθυμος εσομαι σοι' ελευθερωσας γαρ σε της
βαθειας ταυτης απ' αθης, τη της αληθειας προσεξω
φωτι, και Βασιλει τη αδανατω προσοικειωσομαι.
Ουκ ηκουσεν ηδεις των λεγομενων ο τη απολεια
συνεπισθεις ανθρωπος, αλλ' επιβριστερον αυτικα
Σεργιο το βλεμμα επιβαλον, Μη βλασφημει τους
αδανατους, εφη, θεους. Και ο Μαρτυρ δε Σερμυτε-
ρον παλιν τη παρηγοια χρησημενος, τουναντιον
απαν εποιει, και εις τους εκεινου θεους εξυβριζειτε,
και ονοματα μινου αυτοις εκληει πραγματων ερη-
μα, και τους προσκυνουντας δε, και σεβομενους
αυτους αναισθητερους πολλω των κοφων εκεινου
απεδεικνυ θεων. Ο δουλς τουνου ως εθρα κολακισιντε
κρειττω και απειλων τον Σεργιον, και ουδ' οπισωσυν
υποδιδοντα της παρηγοιας, αυτικα την κατελευ-
σμενην εκεινην φιλιαν και το προσωπιον αποδυσά-
μενος, επερω ην εναρθως εδεικνυστο. Και ως εοικεν η
πολλη μου, φησι, ημεροτνης, και το ακαιριος τουτο
προς σε φιλιανθρωπον, ταυτα σε προς αλαζονειαν
επηρε, και ουτω και ημωντες αυτων και θεων ηρι-
θιστε των μεγαλων.

D

E

24 Άλλα και τον τυφον αποκαθηθη, ει οίδα,
και επιληση της αυθαδειας, και γνωση σεαυτον ου
μειστην αρι των κοινων οντα, ουδε παρα βασιλει
τα μεγαλα δυναμενον, αλλα κατακριτον και δεσμο-
την, και ει τε άλλο τοις ουτω φρονουσιν επεται
κακον. Και αυτικα την απο του φρουριου Σουρων
επι την πολιν Ρωσαφων τελλμενος πορειαν ο δουδ,
σιδηραις κρηπισιν ηλους δεσει εμπαραρμεναις τον
Αθλητην υποδεθηναι παρασκευασει. Και οχηματος
αυτης επιβας, εμπροσθεν ως ειχε ποδων, τρεχειν
τον Αγιον επι εβρομικοντα που εσθιους αρι
Τετραπυργιας ηγαλαεν. Οσοι μιν ουν απαρβειον
το εκ ποδων αιμα εθρων, θαυμαζειντε αυτοις ατε-
χνης επιει, και τον Αθλητην της καρτεριας εκπλη-
τεσσαι. Εκεινω δε αρχ αι τον προσκομωμενον
ελπιδες βανιδες παρακλησεις ησαν εξ ουρανοσ ε-
λθουσαι, και το βαρυ των οδωνων υποκαρμωσιν
αλυπωσσε ειχετο της οδοσ, και συν ηδονη ταυτα υπ-
εβαλλεν. Υπομινουσ υπεμινενα τον Κουριον, και προσ-
εσχε μοι. Και εισηκουσε της δεησεωσ μου, και
ανηγαγε με εκ λακκου ταλαιπωριας, και απο πληου
ιλουσ. Και εσπεν εν ευρηχορφη τοις ποδασ μου,
και κατεβησε τα διαβηματα μου.

F

25 Ως δε και την Τετραπυργιαν ηδη κατελαβον,
αυτον μιν η φυλακη δεσμοτην ελαμβανεν, ουτω
προσαχθεν υπο του δουκου εκεινον δε φροντιδες εν
χερασι δημοσιων πραγματων ειχον. Εσπερας δε
ηδη γενομενης, μινος παρα τη φυλακη ο Μαρτυρ
απολειφθεισ, Οι εσθιοντες, εβαλλεν, αρτους μου,
εμαγαλυαν επ' εμε περιρισμον, και σχοινοισ διε-
τειναν παγίδα τοις ποσι μου, και διελογισαντο του
υποσκελισαι τα διαβηματα μου' αλλ' αυτος, Κυριε,
προσβασον αυτοις, και υποσκελισον αυτοις, και
ρυσαι απο ασεβων την ψυχη μου, και εκ χειροσ
κυνος την μονογενη μου. Οσεν ουδε απαροκλιητον
αυτου την ψυχη παλιν ο τοις σεφανουσ αυτη
πλεκων ανωθεν περισιδεν, αλλα κηδεμονικατε περι
ταυτον πολλην επιδεικνυσται, και αγγελου αυτη κατα
μεισην εκπεμπει την νυκτα, δεσ προτερον την εκεινου
ψυχη ηδεωσ ανακτησάμενος, ειτα και του σωμα-
τος επιμεληθεισ, και τους ποδασ αυτη υπο των
πληγων εχοντας υγιασσε, και καθ'απερ εταιρω τινι
και συμπολιτη φιλικωτατα διαλεχθεισ και κατα-
στασάμενος, προθυμωτερον πολλω προς τον αγωνα
διεσπεν. Εωσεν τουνου καθιστας επι του βηματος
παλιν ο δουδ, κλεκει τιτι των περιεσθων, ανηλο-
μενους

A μένους τὸν Μακάριον ἀπὸ τῆς φυλακῆς, ποῦ γὰρ αὐτὸν δυνατὸν εἶναι χρῆσασθαι τοῖς ποσὶν ὑπὸ τῶν πληγῶν ἤτο, πρὸς ἑαυτὸν καὶ τὸ βῆμα κομίσαι.

26 Τῶν δὲ πρὸς τὴν φυλακὴν παραγενομένων, εὐθύς αὐτοῖς ἦν ἐκ καινῆς ὁ Μάρτυς, οὐ τὸ γῆρας, ἀλλὰ τῆς πληγῆς πάσης ἀποκυσσόμενος· οὐδὲ γὰρ εἰδείη χειρὸς ἀνεγνώσθη, ἢ τοπαράπαν αὐτῷ συλλαμβανούσης πρὸς τὴν πορείαν, ἀλλὰ κούφως τε ἔβαινε, καὶ σοβαρὸν ἐκνεύετο, καὶ Μάρτυς ἦν ἀληθῶς ἀξιώσιμος τῆς ἀμάχου καὶ πανθενούς τοῦ Χριστοῦ δυνάμεως. Οὕτω δὲ αὐτὸν ὁ δοῦξ ἔχοντα πόρρωθεν κατυδῶν, ἡσυχῇ καὶ κατ' ἑαυτὸν ἀπεδαύμαζεν. Ὡς δὲ καὶ πλησίον γένοιτο ἤδη, μαγαίαντε τὸ πρᾶγμα ἐκάλει, καὶ θεοῦς ἐπόμυυ, καὶ μάρτυρας αὐτοῦς ἐποίει τῶν λεγομένων. Τί γὰρ ἔστιν ἕτερον, ἔλεγεν, ὃ καὶ παρὰ βασιλεῖ πρότερον αὐτῷ τοσαύτην παρέιχε τὴν παρόρησιαν, καὶ νῦν πάλιν τῆς ἰσχυρίας τῶν πληγῶν ἰδύνας ἐκοιμίστετε καὶ ἡμίβλητον, οὐ μὴ μαγεία σαφῆς, καὶ λόγοι περιεργῶς ὡς τὰ πολλὰ καὶ σοφιστικῶς ἐπαθόμενοι. Ἐντεῦθεν καὶ ἀπεργίωσκειν ἤδη Σεργίου, καὶ τὸν ἀνδρᾶ ἐπὶ ἐγγυράτω παρασχομένους, εἰ πᾶς κἄν οὕτως ὑποκλήσῃ τὰς οἰκειώσεσιν, ἡμέρωσθε διατεθεῖς ὡς μάστιγα, καὶ τῆς προτέρας πάλιν πρὸς αὐτὸν θωπέας γενόμενος, θεῶν τι, ἔλεγεν, ἠγούμαι, καὶ ἄπιστον, πῶς ἐν πολλῇ ἑραπειᾷ καὶ πλοῦτι καὶ ἡδύσιν ἄλλοις τραπέζῃ, τὴν βαρυστάτην βίαν αὐτῶν οὕτω γενναίως ὑπένεγκας· ἀλλὰ τὴν ὁμιλίαν εὐθύς ὁ Μάρτυς αὐτῷ ἐκινῶνας, οὐ βιάσασθός μοι τὰ παρόντα, εἶπεν, ὃ δικαστᾶ, ἀλλ' ἱερὰ διὰ Χριστοῦ πομπῇ καὶ πανήγυρι, πρὸς αὐτὸν με τὸν οὐρανὸν ἤδητα παραπέμπουστα.

27 Ὁ δοῦξ τοίνυν ἐπιπλέων καὶ αὖτις ἀπογορευσας, τῇ φυλακῇ παραπέμπει τὸν Ἅγιον· αὐτὸς δὲ περὶ τραπέζας εἶχε, καὶ τὸν μεταξὺ πάντα καθήδονα βίβει καρῶν, ὥσπερ οὐ θυμὸς μόνον καὶ ὠμότητος, ἀλλὰ καὶ ἡδονῆς δούλος εἶναι βουλόμενος· ἐπεὶ δὲ ἀπεσθαι καὶ πάλιν ὁδοῦ ἐβέλλε, καὶ πρὸς τὸ Ῥωσαφῶν ἠπέλγετο φρεῦριον, ἐφ' ὃ καὶ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ Σουρῶν ὤρητο, τὰς προτέρας αὖτις τὸν Ἀθλητὴν ὑποδίστας κρηπίσι, τὴν ἀπὸ Τετραπυργίας μέχρι Ῥωσαφῶν αὐτῶν ἤλαυνεν· ὡς δὲ τῇ αὐτῇ πάλιν ἀνάγκῃ παλαιούτα, τὴν αὐτὴν ἢ καὶ μείζω καρτερίαν ἐπιδεικνύμενον εἶδε τὸν Μάρτυρα, καὶ τὴν ἀπὸ Σουρῶν ἄχρι Ῥωσαφῶν ὁδὸν μετὰ τῶν σιδηρῶν κρηπίδων ἐκείνων ἀπονητὴ διανύσαντα, τὴν μεταβολὴν παντάπασιν ἀπογορεύσας, ἔειπε τὴν μακαρίαν αὐτοῦ κεφαλὴν ἀποτιμῆθηναι κελύσει. Ἄγεται μὲν αὖν ὑπὸ τῶν τῆς τάξεως λοιπῶν ἐπὶ τὸν τῆς τελειώσεως τόπον ὁ Μάρτυς· ἀνδρῶν δὲ πολὺ τι πληθῶς, καὶ γυναικῶν, καὶ ἡλικίας ἀπάσης, ὥσπερ ἐν σκότῳ φωτὸς εἰς τὴν πόλιν προηγουμένου, πάντες ἐπικολούθουν, ὥστε ἀγωνιζόμενον αὐτὸν ἰδεῖν, καὶ νικῶντα, καὶ στεφανούμενον.

28 Ἀλλὰ καὶ θῆρες ἀγριοὶ καθάπερ τι ἐρωτικῶν καὶ οὕτω πρὸς τὸν Ἀθλητὴν παθόντες, τῶν οἰκείων ἀπάραντες φυλακῶν, ἡμέρας αὐτὸν καὶ προσηνῶς παρέπεμπον, ἐκείνου μὲν τῆς μακαρίας ὥσπερ πορείας ἀποδεχόμενοι, τοὺς ἀσεβεῖς δὲ πράγματι διελέγοντες, οὐκ ὄν καὶ θῆρες ἠδέσθησαν, αὐτοὶ λαντυφώτεροι ἀναίρουσιν. Ὁ δὲ τοὺς ἄγοντας στρατιώτας βραχύν τινα καιρὸν εἰς προσευχὴν αἰτήσας, καὶ παρ' ἐκείνων λαθῶν, ὅλην εὐθύς πρὸς τὸν ἑαυτοῦ δεσπότην μετὰ τῶν ὀφθαλμῶν αἶρει καὶ τὴν ψυχὴν. Εἶτα τῆς οἰκείας συμπαθείας αὐτὸν ἀναμνήσας, ἤδη καὶ εἰς ἔλεον τῶν φουετῶν ἐκείνου ἐξεκαλεῖτο. Ὁ μόνον, λέγων, ἀγαθότητι τὰ πάντα δημιουργήσας, ὃ κατ' εἰκόνα σὴν τὸν ἀνδραποῦν διαπλάσας, καὶ ἄρχην τῶν ἀμοδούλων προχειρισάμενος, ὃ καὶ τὴν ἐντολὴν παραβάνας, καὶ ἡθετικῶτας σε τὸν δεσπότην, καὶ ἀγνώμονας περὶ τὸν εὐεργέτην

(neque enim putabat fieri posse præ plagis, ut uteretur pedibus) ad suum deferant tribunal.

26 Cum illi autem accessissent in custodiam, statim fuit Martyr, ut aquila, renovatus, non ablata senectute, sed omnibus vulneribus. Neque enim opus habuit manu, quæ eum sustineret; aut ei omnino opem ferret ad ingrediendum: sed et leviter ingrediebatur, et pulchre movebatur, et erat revera testis fide dignus invictæ et omnipotentis Christi virtutis. Cum enim sic affectum dux adspexisset eminens, apud se mirabatur tacitus. Cum autem jam prope esset, eam rem vocabat magiam, et deos jurabat, et eos vocabat in testimonium eorum, quæ dicebat. Quid est enim aliud, aiebat, quod et apud imperatorem ei prius tantam præbuit fiduciam, et nunc statim sopiit et obtudit acres dolores vulnerum, nisi aperta magia, et verba, quæ ut plurimum curiose et sophistice incantantur? Ex hinc jam de Sergio spem abjiciebat, et cum eum curasset quam proxime sistendum, si forte familiaritate eum sic alliceret, placide eum alloquens, et ad priorem revertens assentationem: Rem quandam, aiebat, arbitror, divinam et incredibilem, quod in multis deliciis et divitiis, et honestis moribus educatus, tam fortiter tuleris hoc tam grave tormentum. Sed ejus sermonem statim interrumpens Martyr: Non sunt mihi, inquit, o judex, tormentum presentia, sed sacra propter Christum pompa, et festum celebre, me ad ipsum cælum jucundissime transmittens.

27 Dux itaque adhuc magis desperans, Sanctum transmittit in custodiam. Ipse autem interrim operam dabat mensarum lautitiæ, et lætitiæ, ut qui non solum iræ et crudelitatis, sed etiam voluptatis vellet esse servus. Cum autem viam rursus esset ingressurus, et ad Rosaphorum contenderet presidium, ad quod tendens a Suris profectus fuerat, Athletam, rursus prioribus calcatum crepidis, a Tetrapyrgia duxit usque ad Rosapha f. Cum autem cum eadem rursus luctantem necessitate vidisset Martyrem eandem, aut etiam majorem ostendere fortitudinem, et viam, quæ est a Suris usque ad Rosapha, cum ferreis illis crepidis citra laborem confecisse, omnino desperans fore, ut mutaretur, jubet beati Martyris caput amputari gladio. Ducitur itaque Martyr a militibus ad locum consummationis. Magna autem multitudo virorum et mulierum et omnis ætatis consequebatur, ut eum viderent et decertantem, et vincentem, et coronatum.

28 Quin etiam ipsæ quoque feræ, veluti captæ quodam amore Athletæ, relictis propriis cavernis, eum placide et mansuete deducebant, illius quidem beatum iter quodammodo probantes et commendantes, impios autem reipsa arguentes, quod, quem feræ sunt reveritæ, ipsi plane cæci interficiunt. Ille autem cum ab iis, qui eum ducebant, militibus breve aliquod tempus petiisset ad orationem, et ab illis impetrasset, ad suum statim Dominum totam animam extollit cum oculis. Deinde, cum ei revocasset in memoriam suam commiserationem, ad eorum quoque, qui illum occidebant, vocabat misericordiam, dicens: Qui sola bonitate omnia es fabricatus, qui genus humanum ad tuam imaginem effinxisti, et præfecisti omnibus: qui etiam, cum tuum transgressi essent præceptum, et te propter

AUCTORE SYMBIONE METAPHRASISTE fuissent sanata, æque ac ante in fide

constantem eodem iterum tormento affici ac tandem capite truncari jubet.

f

F

Ad locum supplicii Martyr ducitur, fusaque ad Deum oratione, g

AUCTORE
SYMBONE
METAPHRASTE

Dominum contempsissent, et in Benefactorem ingrati apparuissent, eos non repulisti, immo propter nos homo factus es, et servi formam accepisti, et omnia voluntarie sustinuisti, et nec mortem quidem postremo recusasti, ipse quoque nunc ignosce iis, qui in nos peccaverunt : et hac crassa nube impietatis discussa, et a tyrannide inimici liberatis miseris, illucesce eis divina luce tuæ gratiæ, et revoca eos errantes magno tuo et admirabili nomine et veritate. Porro autem nos quoque, qui pro te, o Domine, mactamur, ipsasque animas et corpora nostra sponte sacrificamus, et suscipe tanquam acceptas hostias et gratum sacrificium, et ad aram tuam, quæ est supra caelos, introduce latantes.

gladio vitam
fuit, loco eo-
dem terra
mandatur,
h

29 Hæc oravit, et eum statim vox illinc vocavit. Quam cum ille lubenter et cum voluptate audiisset, collum protinus alariter porrigens truncatur martyrico capite h septimo mensis Octobris : et currit ad vocantem Dominum, a quo coronas, easque magnificas et præclaras suscipit. Ex iis autem nonnulli, qui ad spectandam venerant consumptionem, cum preciosum illud corpus piis et optantibus sustulissent manibus, et peregrissent ea, quæ de more fiunt in sepultura, præclare et magnifice deposuerunt apud ipsum locum martyrii. Cum autem multum interessisset temporis, quidam ex iis, qui erant pietate ferventiores, venientes a presidio Sororum, aggressi sunt surripere reliquias Martyris i.

postque ibi-
dem exstructa
sibi ecclesia
honoratur.

50 Ille autem, seu non volens damno afficere civitatem, seu non sustinens, communem thesaurum esse alicujus proprium, magnam flammam effecit furti indicem : et ignis illic accensus, dolum manifeste publicans, damnum repente ostendit. Qui igitur erant in civitate Rosaphorum, opinati, adventum hostium eo significari, armati omnes statim adveniunt ad sepulcrum Martyris. Qui cum rescivissent id, quod erat, et ne auferrent prohibuerunt, et non passi sunt Surenos amplius manere in eo loco. Illi autem cum nolent frustra et inutiliter advenisse, parvum quoddam templum in sepulcro exstruxerunt : et sic cum gaudio redierunt, dando magis quam accipiendo, suo in Sanctum desiderio satisfaciens. Paulatim autem crescente pietate in Salvatore et Dominum nostrum Jesum Christum, episcopi numero quindecim, ingressi civitatem Rosaphorum, insigne templum Sanctis extruunt, et cum id consecrassent, in eo deposuerunt divinas Martyrum reliquias k ad gloriam Dei, et Domini nostri Jesu Christi, quem decet honor, potentia, majestas et magnificentia, et nunc et semper, et in sæcula sæculorum. Amen.

C
k

ἀναφανέντας μὴ ἀποσάμενος, ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς γενόμενος ἀνθρώπος, καὶ δούλου μορφήν ἀλαβάν, καὶ πάντα ἑκὼν ὑπομένειν, καὶ μὴδὲ θάνατον τὸ τελευταῖον παραιτούμενος, αὐτὸς σύγγνωθι καὶ νῦν τοῖς εἰς ἡμᾶς πλημμελήσασιν, καὶ τὸ παχὺ τοῦτο τῆς ἀσεβείας νέφος διακευθόν, καὶ τῆς τοῦ ἰχθύου τυραννίδος τοὺς ἀβλήτους ἐλευθερώσας, φῶσθε θεῖον αὐτοῖς τῆς σῆς ἐπιλαμπρῶν χάριτος, καὶ ἀνακάλεσαι πεπλανημένους αὐτοὺς τῷ μεγάλῳ καὶ θαυμαστῷ ὀνόματι καὶ τῇ ἀληθείᾳ σου, καὶ ἡμᾶς δὲ τοὺς ὑπὲρ σου, θεοποτα, σφαγιαζομένους, καὶ τὰς ψυχὰς αὐτῶν τῇ προαιρέσει καὶ τὰ σώματα καταθύοντας, ὡς ἱερεῖα δεκτὰ, ὡς θυσίαν εὐάρεστον πρόσδεξαι, καὶ εἰς τὸ σὺν θυσιαστήριον τὸ ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν εὐφραίνομένους ἐπάγγει.

29 Ταῦτα προσήνετο, καὶ φωνὴ τοῦτον ἐκείθεν αὐτίκα ἐλάλει καὶ ταύτης ἐκείνος ἀρμένιος καὶ μεθ' ἡδονῆς ἀνοήσας, τὸν τράχηλον εἰθύς ὡς ἦδη ὑποσχόν, τὴν μαρτυρικὴν ἐκτίμειται κεφαλήν, ἐβρόμην τότε τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς ἄροντος, καὶ πρὸς τὸν καλοῦντα τρέχει Δεσπότην, καὶ πρὸς τοὺς σφαγῶνους ὄρῃ, καὶ φιλοτίμως ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ πολυτελεῖς ὑποδέχεται. Τῶνγε μὴν κατὰ θεῶν τιμῆς τῆς τελειώσεως συνεληλυθότων, τὸ τίμιον ἐκείνο σῶμα εὐλαβῶν ἅμα καὶ ποδοῦσαι ταῖς χερσὶν ἀνελέμενοι, καὶ ἅα νόμος εἰς ταρῆν τελέσαντες, λαμπρῶς καὶ φιλοτίμως παρ' αὐτῆ τῆς μαρτυρίας τόπον κατέθεσαν. Χρόνου δὲ συγκυροῦ διαγενομένου, τῶν θερμότερων τιμῆς περὶ τὴν εὐσεβείαν ἀπὸ τοῦ φρουρίου Σουρῶν ἀφικόμενοι, ὑφελέσθαι τὸ τοῦ Μάρτυρος λειψῶν ἐπεχείρουν.

50 Ὁ δὲ εἶτε μὴ θέλων ἑαυτὸν ζημιῶσαι τὴν πόλιν, εἶτε μὴ ἀνασχεύμενος τὸν κοινὸν θησαυρὸν ἰδιογενέσθαι τινας, φλόγα μεγάλην ποιεῖται τῆς κλοπῆς μηχανῆν, καὶ πῦρ ἀνασθῆν ἐκείθεν ἀθρόον δημοσιεῖ τὸν δόλον, καὶ τὴν ζημίαν σαρῶς παραδείκνυσιν. Οἱ ἐν τῇ Ῥωσαφῶν τοίνυν πολιτείᾳ ἐπιδημίαν τὸ πρᾶγμα εἶναι ὑπολαβόντες, ἐνοπλιοὶ πάντες ἐκ τοῦ Μάρτυρος ἐφίστανται τάφῳ καὶ μαθόντες ὅπου ἦν, τὴν ὑφαιρέσειντε διεκάλωσαν, καὶ οὐκέτι οὐδὲ ἐπιμεῖναι τῷ τόπῳ τοῦ ἀπὸ Σουρῶν ἠνεύχοντο. Εἶτα μὲν τοὶ πολλοὶ δευθέντας ὄψε καὶ μόλις παραμειναι βραχὺ συνεχώρησαν. Οἱ δὲ, τὴν προσηδρεῖαν μὴ ἀργὴν ἔχειν μὴδὲ ἀπρακτὸν βουληθέντες, καὶν τινὰ μικρὸν ἐπὶ τῷ τάφῳ εὐδείμαντο, καὶ οὗτω μεθ' ἡδονῆς ἐπαυήκον, τῷ δούμῳ μάλλον ἢ λαβεῖν τὸν πρὸς τὸν Ἀδελφὴν πῶθον ἀρσιώσαντες. Κατὰ μικρὸν δὲ τῆς περὶ τὸν Σοτήρα καὶ Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν εὐσεβείας ἐπιδοδούσης, ἐπισκοποῖ τὸν ἀρθρῶν πέντε καὶ δεκά τῆς πόλεως Ῥωσαφῶν εἰσὼ γενόμενοι, ναύντε τοῖς Ἁγίοις περιφανῆ ἀντιώσιν, καὶ τοῦτον καθιερώσαντες ἐν αὐτῷ τὰ θεῖα καὶ μαρτυρικὰ κατέθετο λειψῶνα εἰς δεξάν Θεοῦ Πατρὸς, καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃ πρέπει τιμῆ, κράτος, μεγαλοσύνη καὶ μεγαλοπρέπεια, νῦν καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ANNOTATA.

- a In Actis Latinis ipsa, quæ Bacchus, apprensus S. Sergio, protulerit, seu potius, quæ eum protulisse, auctor finxit, verba adducuntur, fuisseque, quæ hisce responderent, in Actis primævis Græcis verba, e dictis Commentarii prævii § 2 mihi persuadeo, licet interim Metaphrastes, qui ex iisdem Actis Græcis Græca altera suo stylo concinnavit, quæ ad Sergium oratione Bacchus usus sit, non dicat, fuisse abs hoc illum ad certamen, omni animi ægritudine depulsa, roboratum, dixisse contentus.
- b Fueritne vere Antiochus, uti hic in Actis Metaphrasticis, alibi que tum in his præterea, tum in Actis Latinis innuitur, seu Augusta Euphratesia seu Orienti dux a Maximiano ad S. Sergii postulationem præfectus, mihi admodum dubium apparet. Adi Commentarium prævium § 5.
- c De ambobus hisce seu castris seu oppidis, Romano præsidio munitis, distantiaque, qua invicem erant sejuncta, videsis Commentarium prævium num. 27, aliquot seqq. et num. 54.
- d Pro castelli hujus qualicumque notitia adi iterum Commentarium prævium num. 54, uti etiam, quæ in Annotatis, Actorum Latinorum cap. 2 subnexis, ad lit. o dicta sunt.
- e Possitne pro certa admitti, quæ hic una cum altero miraculo adstruitur, angelica apparitio, statues ex iis, quæ in Commentario prævio num. 56 disserui.

f Suræ

A f Sura a Tetryppgia, uti Acta Latina notant, stadiis septuaginta totidemque item stadiis postremum hoc castellum a Rosapha seu Resapha aberat; ut S. Sergius, cothurnis clavatis indutus, stadiis centum et quadraginta currere fuerit compulsus; quod tormenti genus, horrendum sane, etsi subisse illum, pro indubitato non habeam, certo tamen falsum pronuntiare non ausim. Consule Commentarium prævium num. 55 et seq.

AUCTORE
SYMBONE
METAPHRASTE

g Quod de apparitionibus miraculisque aliis, quæ in Sanctorum nostrorum Actis occurrunt, jam dixi, idem etiam de miraculo, quo, ut seræ S. Sergium, jamjam gladio necandum, ad locum martyrii deduxerint, factum sit, dictum existima.

h Sergium vere hoc necis genere consummasse martyrium, dubitandum non reor. Quid autem de voce superna, omnibus adstantibus audita, qua vocatus is ad cælum fuerit, existinem, ex Annotatis, Actorum Latinorum cap. 2 ad lit. e subnexis, collige. Tam in hisce interim, quam hic in Metaphrasticis non post, sed antequam Sergius, gladio percussus, consummasset martyrium, vocem illam cælestem auditam fuisse, adstruitur.

i Tentatum a Surenis, quod hic narratur, corporis S. Sergii furtum fortassis jam inde a sæculo quarto eevenit, non tamen tam brevi post Sanctorum martyrium tempore, ut, qui hoc litteris primum mandavit, synchronus illis viris sit existimandus. Videtis Comment. prævium num. 16, binis seqq. et § 4.

k Non de alia, quantum apparet, ecclesia sermo hic est, quam de ecclesia, ab Alexandro, Hieropolitano episcopo, anno circiter 450 exstructa, uti in Commentario prævio § 4 docui, simul etiam ostendens, ecclesiam illam, non tantum S. Sergio, sed et huic et Baccho fuisse consecratam sacrasque in eandem tam hujus, quam illius reliquias fuisse tunc translatas, uti hic in Actis Metaphrasticis traditur.

B DE S. JULIA VIRGINE MARTYRE E

IN SYRIA.

SYLLOGE.

C B.

FORTE SÆCULI
IV INITIO.
Sancta, quæ
in Hieronymianis diffu-
sioribus aliis-
que Fastis
sacris,

Licet ex omnibus contractioribus Martyrologii Hieronymiani apographis, ante tomum VII Junii apud nos editis, aliisque, quæ vel a Florentinio vel ab aliis faere typorum beneficio vulgata, unum dumtaxat, alterumve, quod S. Juliam hodie celebret, reperitur, Gellonense tamen pervertustum apud Dacherium tom. XIII Spicilegii Martyrologium, diffusioraque tria, quæ apud laudatum Florentinum exstant, ejusdem dicti Martyrologii Hieronymiani apographa, Epternacense nimirum seu Antverpiense, Lucense et Corbeinense, sanctam illam Virginem ac Martyrem, Antverpiensi tamen Tulliam pro Julia perperam exhibente, ad hunc diem signant, idque una eademque, qua, de quibus jam actum, SS. Sergium et Bacchum recolunt, annuntiatione faciunt. Idem porro in Romano parvo seu veteri, in Adone et Nothero etiam fit; verum cum Julia ex dicendis nec eodem die, quo vel Sergius vel Bacchus, nec sub eodem, quo hi ambo, iudice martyrium subierit, ut quid cum iisdem illa in omnibus laudatis Fastis sacris sub una eademque annuntiatione conjungitur? Ado in SS. Sergii et Bacchi elogio, Commentarii ad horum Acta prævii num. 6 et 7 recitato, ita memorat: Parvo autem (post S. Sergii martyrium nempe) tempore interposito, beatum quoque Bacchum a loco, quo tumulatus fuerat, elevantes, honorabili martyribus loco juxta sanctum Sergium (Resaphæ seu Rosaphæ) composuerunt. Ubi et virgo Julia, quæ sub Martiano præside martyrium consummavit, sociata Martyribus sepulta quiescit.

2 Ut ergo sancta virgo Julia sub una eademque annuntiatione cum SS. Sergio et Baccho hodie conjungatur, factum videtur ex eo, quod æquum esse visum fuerit, ut Sancta isthæc, quæ eodem Octobris Tomus III.

sepulcro cum sanctis martyribus Sergio et Baccho tumulata jaceret, eodem etiam die, quo hi, venerationem acciperet. Ita fere quantum ad substantiam in hodiernis suis in Martyrologium Hieronymianum Annotationibus Florentinus, et recte sane, quantum opinor. Neque enim, cur hodie cum Sergio et Baccho Sancta conjungatur, ratio aptior reddi posse videtur. Dicitur quidem potest, id fieri, quod Julia in provincia, quæ Augusta Euphratesia vocatur, non secus atque Sergius et Bacchus, martyrio fuerit coronata, verum præterquam quod, ibi Sanctam passam fuisse, certum ex dicendis non sit, martyres omnes, qui unam eandemque provinciam, consecuti fuere martyrii palastram, sub una eademque annuntiatione in Fastis sacris conjungi propterea non solent. Quod cum ita sit, unice allegata de causa Sanctam nostram sub una eademque annuntiatione cum Sergio et Baccho in Fastis sacris supra laudatis hodie conjungi, verosimilius apparet. Verum, etsi id ita sit, nec sane in iis perperam isthæc fiat conjunctio, nequitiam tamen idcirco Usuardus corripiendus venit, qui Juliam a Sergio et Baccho sejunctam et ex uno geminos fecit articulos, quorum altero binos hosce Sanctos (adi horum Actis prævium, atque ad hunc diem jam datum Commentarium num. 3) solos celebrat, altero S. Juliam virginem et martyrem solam pariter, seu a Sergio et Baccho sejunctam, hunc in modum annuntiat: Item apud eandem (Augustæ Euphratesiæ nimirum) provinciam sanctæ Julię virginis, quæ sub Marciano præside martyrium consummavit.

5 Neque vero posteriores martyrologi, qui, cum Fastos sacros Sanctis omnibus aut saltem præcipuis recensendis condidit, concinnatum ab Usuardo Martyrologium habuerunt præ oculis, carpendum hunc illa de causa existimarunt; qui-
capiusque ta-
men ab iisdem
separata
apud Usuar-
dum aliosque
exhibetur,

et quidem, nec
inepte, cum
SS. Sergio et
Baccho con-
juncta, hodie
annuntiat,